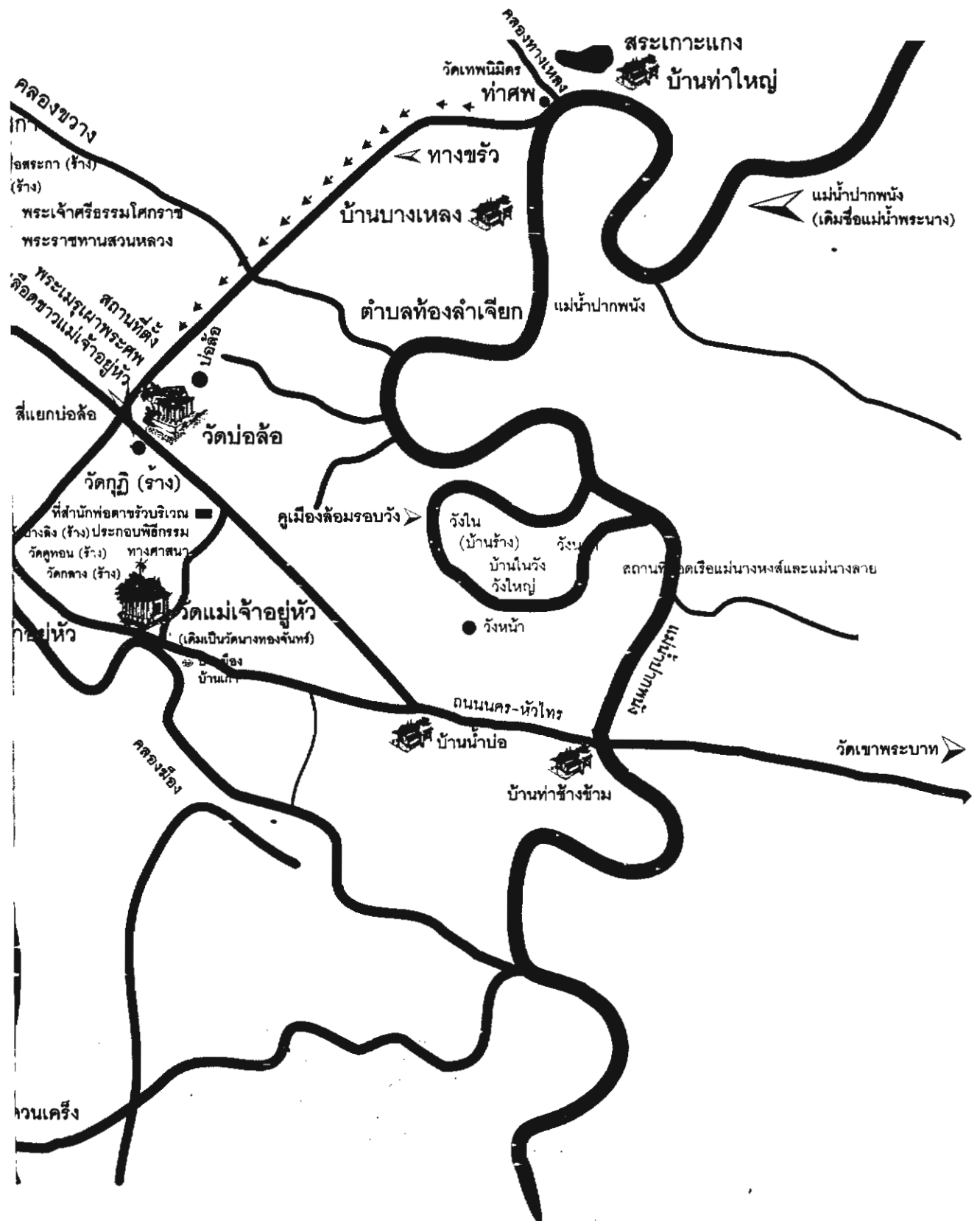

เกียรติภูมิของพระเจ้าศรีธรรมโคกราช

ด้วยมีบุคคลหลายฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะมีการจัดสร้างอนุสาวรีย์พระเจ้าศรีธรรมโคกราช ขึ้นเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดีของพระองค์ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้โดยปรากฏตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า พระองค์ทรงเป็นผู้สร้างเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นปึกแผ่นและเจริญรุ่งเรืองมาก่อน ทรงเป็นผู้นำชุมชนยุคนครศรีธรรมราชที่สร้างบ้าน สร้างเมืองขึ้นบนหาดทรายแก้ว ในทางศาสนจักรได้สร้างสถูปเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตามแบบศิลปะลังกา อันเป็นปูชนียสถานที่สำคัญคู่บ้านคู่เมืองนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ความเจริญรุ่งเรืองยังจะเห็นได้จากการขยายหัวเมืองทางทิศใต้จำนวน 12 เมือง มาอยู่ภายใต้อำนาจแต่ละเมืองมีตราประจำเมืองตามปี่นักษัตรเรียกว่า "เมืองสิบสองนักษัตร"

ตามที่กล่าวมาแล้ว เห็นได้ว่าพระองค์มีเกียรติคุณเพียงพอที่ชาวนครศรีธรรมราชสมควรได้มีการสร้างอนุสรณ์สถานเพื่อเคารพสักการะและรำลึกถึงความดีและความยิ่งใหญ่ของพระองค์ที่ทรงได้สร้างบ้านแปลงเมืองให้เจริญรุ่งเรืองในอดีตกาล

เทางเกี่ยวกับประวัติแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว)

ประวัตินางเลือดขาวมะขูหรี

(คนละครึ่งกับ แม่เจ้าอยู่หัว พระนางเลือดขาว)

ประมาณ 200 ปีที่แล้ว สามีภรรยาชาวไทยมุสลิมจากเกาะภูเก็ต ชื่อ บันดัก มายาห์ กับ ชิค อา
ลิ่ง ได้พากันย้ายไปอยู่ ณ เกาะลังกาวิ ทั้งสองมีลูกสาวชื่อ มะขูหรี ซึ่งเติบโตมาเป็นเด็กสาวที่เลอโฉม
ดาโต๊ะ เสรีเกอร์ มรายา เจ้าเมืองลังกาวิเห็นเข้าก็ใคร่จะได้นางมาเป็นภรรยาอีกคนหนึ่ง แต่นางมะฮิรา
ภริยาของเขาไม่ยอม เขาจึงสวามิภักดิ์ นางมะขูหรี ให้แก่ ดารุส น้องชาย เมื่อแต่งงานกันแล้ว มะขูหรีกับดารุส
ได้แยกไปอยู่ ณ หมู่บ้านมาวัด ทั้งสองอยู่กันอย่างสงบสุข จนกระทั่งกองทัพไทยยกไปตีเมืองเคดาห์ เพราะ
ลังกาวิขึ้นอยู่กับเคดาห์ ดาโต๊ะ เสรี จึงถูกสั่งให้จัดกองทัพไปช่วยในการรบตอนนั้นเขาเองมีสุขภาพไม่ดี
เขาจึงสั่งให้ ดารุส นำทหารไปช่วยเคดาห์ทำสงครามกับไทย

อยู่มาวันหนึ่ง มีชายชื่อ ดาเริ่มบาง ท่องเที่ยวจากสุมาตรามาถึงลังกาวิ ผ่านทางบ้านของ
นางมะขูหรี นางเห็นเขาเห็นดเห็น้อยมาก ก็เชิญให้ดื่ม น้ำ ดาเริ่มบางพอจะดูออกว่านางว่าเหวไรเพื่อน ซึ่ง
ทั้งนี้เพราะนางมะฮิราผู้เฒ่าความงามและความดีของนางที่ทำให้ผู้คนรักนางมะขูหรีมากขึ้นนั้น ได้
ปล่อยข่าวไม่ดีเกี่ยวกับนางเสมอ เขาจึงตัดสินใจอยู่ต่ออีกระยะหนึ่ง แล้วทั้งสองก็กลายเป็นเพื่อนกัน

มะฮิราผู้เฒ่าก็เที่ยวปล่อยข่าวว่า มะขูหรีกับดาเริ่มบาง คบหากันฉันท์คู่สาว เมื่อดาโต๊ะ เสรี
รู้ข่าวนี้ เขาโกรธมะขูหรีมาก และเมื่อถูกยุยงมากเข้า เขาก็สั่งผู้ใต้บังคับบัญชาขับไล่ดาเริ่มบางไป และ
นำนางมะขูหรีมาประหารตามกฎหมายของลังกาวิสำหรับหญิงที่คบชู้ผู้ชาย แม้มะขูหรีจะยืนยันความบริสุทธิ์ของ
ตนก็ไม่มีใครเชื่อ กลับเร่งตามภรรยาที่รบเร้าให้จัดการประหาร โดยการจับมัดติดกับต้นไม้ แต่ไม่มีอาวุธ
ใดสามารถทำร้ายนางได้ ในที่สุดนางมะขูหรีก็บอกว่า มีกริชของบิดานางเท่านั้นที่สามารถฆ่านางได้
ขณะที่บิดามารดาของนางได้รวบรวมเงินทองมาจำนวนเต็มเล่มเกวียน เพื่อขอไถ่ตัวนางแต่ไม่ทัน ก่อน
ตาย โลหิตของนางมะขูหรีปรากฏเป็นสีขาวตามคำอธิษฐานยืนยันความบริสุทธิ์ของนาง ก่อนสิ้นใจ
นางมะขูหรียกมือสองข้างชูขึ้นสู่ท้องฟ้า แล้วกล่าวว่า

"ข้าขอสาปแช่งลังกาวิ

ในปามีนกเขามาพึ่งพัก

เจ็ดโคตรตักแต่นี้จงทุกข์หนัก

ให้ดานดักมีละหุ่งขึ้นอย่างเดียว"

ไม่ช้า หมู่บ้านมาวัดพร้อมกับหมู่บ้านอื่น ถูกกองทัพไทยโจมตี พืชพันธุ์ธัญญาหารถูกทำลาย
เกาะลังกาวิและบริวารไม่มีความเจริญเลย หาดทรายใกล้กับหมู่บ้านมาวัดก็มีสีดำ

ตราบสองร้อยปีผ่านไป สภาพความเป็นอยู่ของผู้คนที่นี้ค่อยดีขึ้น ความเจริญรุ่งเรืองต่าง ๆ เริ่มมาเยือน พี่พันธุ์เริ่มอุดม หาดทรายสีดำก็ค่อย ๆ จางหายไป

นางมะตูหรีกับดาร์ตมีลูกชายหนึ่งคน จนทุกวันนี้ไม่มีใครทราบ ว่า ดาร์ตหรือพ่อแม่ของนางมะตูหรี เป็นผู้นำลูกชายไปจากเกาะลังกาวิ

ปัจจุบันนี้ ทางกรมทะเลเรียบทราบมาว่า อะชา (ปัจจุบันอยู่ที่เกาะภูเก็ต) คือผู้สืบทอดเชื้อสายมาจากนางมะตูหรีและดาร์ต

ประวัติวัดแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

ดั้งเดิมเป็นวัดแม่ชีมาก่อน เป็นวัดร้างมานานแล้ว ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่จนทุกวันนี้ วัดแม่เจ้าอยู่หัวตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช บนเนื้อที่ 16 ไร่ ใกล้กับศูนย์ศิลปาชีพเนรมิตมังของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และอยู่ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง อันเป็นโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วัดแม่เจ้าอยู่หัวเป็นวัดที่ประดิษฐานของพระอัฐธาตุของพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ณ ที่กำเนิดของพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ที่ริมคลองคิ่ง (บ้านในคิ่ง) อันเป็นบ้านเก่าของพระนางพระเจ้าธรรมโศกราชทรงสร้างเจดีย์สูง 12 วา 24 เมตร และมีเจดีย์บริวารโดยรอบ และทรงสถาปนาเป็นวัดเจ้าแม่อยู่หัวเลือดขาว มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามยุคตามสมัยเช่น

- วัดแม่เลือดขาวเจ้าอยู่หัว
- วัดแม่อยู่หัวเลือดขาว
- วัดเจ้าแม่อยู่หัวเลือดขาว
- วัดแม่เจ้าอยู่หัวเลือดขาว
- วัดเจ้าแม่อยู่หัว (พระนางเลือดขาว)
- วัดแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

ความหมาย คำว่าเจ้าแม่อยู่หัว ก็คือ "มเหสีของกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช"

ตำนานกล่าวว่า วัดแม่เจ้าอยู่หัวเป็นวัดที่สวยงามมาก มีสมบัติมากมายอยู่ในถ้ำแม่เจ้าอยู่หัว ในสระแม่เจ้าอยู่หัว และในเจดีย์แม่เจ้าอยู่หัว เป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไปเป็นเวลา 750 กว่าปีมาแล้ว นอกจากนั้นพระบารมีของพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ทรงมีอิทธิฤทธิ์มากประชาชนกราบไหว้บูชาตั้งแต่โบราณจนปัจจุบัน แต่ปัจจุบันนาเสียตายเป็นวัดร้างและหักพังไปตามยุคสมัย ทรัพย์สินสมบัติมหาศาลถูกขโมยไปหมดสิ้น เหลือแต่ซากปรักหักพังกองเพิน ก็ไม่วายยังถูกทำลายไม่มีอะไรเหลือ ขนาดพระอัฐธาตุบรรจุไว้ในพระพุทธรูปเหมือนของพระนาง ประดิษฐานในบริเวณวัดแม่เจ้าอยู่หัว ส่วนอัฐิที่เหลือก็ถูกรื้อกระจัดกระจายไปตามที่ต่าง ๆ ปัจจุบันคงเหลือไว้แต่ตำนานที่เล่าขานสืบทอดติดต่อกันมา

การรื้อทำลายเจดีย์ก็เพียงหวังแต่ต้องการสมบัติของพระแม่เจ้า จะต้องพบกับความพินาศไปถึงลูกถึงหลาน ถ้าไม่เชื่อลองไปสอบถามชาวบ้านประชาชนใกล้เคียงได้เลย ว่ามีใครบ้างที่พบกับความอาถรรพณ์ และต้องตายจากไปทีละคน 2 คน

วัดพระแม่เจ้าอยู่หัวสร้าง เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมฝ่ายชีโดยตรง จึงมีผู้ตั้งข้อสงสัยอย่างมีเหตุผลว่า ทำไมพระภิกษุสงฆ์จึงจำพรรษาอยู่ได้ไม่นานก็ต้องจากไปจำพรรษาที่อื่น อย่างไม่มีเหตุผลก็เป็นเพียงการตั้งข้อสงสัยเท่านั้น

โดย. กำพล จรุงวาส

ประวัติวัดนางตรา

วัดนางตรา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากลิ้นแยกท่าศาลาไปทางถนนนพิตำ ประมาณ 1 กิโลเมตร

ตามประวัติเล่าว่า วัดนางตราสร้างโดยพระนางเลือดขาว มเหสีของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชยุคโบราณ ชาติภูมิของพระนางเลือดขาว นางเป็นบุตรของคหบดีย่านหมู่บ้านบ่อล้อย ปัจจุบันอยู่ในตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในวัยรุ่นดรุณี พระนางเลือดขาว จัดเป็นหญิงที่มีสิริรูปสะคราญตา งามเลิศเพริศพรึงเพียบพร้อมด้วยลักษณะเบญจกัลยาณี คือ มีใบหน้างาม เนืองงาม นมงาม นิ้วงาม และน่องงาม กอปรด้วยอุปนิสัยเยือกเย็น สุขุมคัมภีรภาพ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีเมตตา และมีใจเป็นกุศล ชอบช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลใกล้เคียง และชอบทำบุญทำทานอยู่เป็นประจำมิได้ขาด

วัดหนึ่งในหมู่บ้านบ่อล้อยมีงานบวชนาค พระนางได้ไปช่วยงานและได้ทำหน้าที่เจียนหมากพลูดังด้วยบุพเพศตบุญตาบุญซึ่งได้สะสมมาดีแล้ว และบุพเพสันนิวาสที่พระนางได้เกิดมาเป็นผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ เป็นเจ้าคนนายคน กรรไกรศึบหมากได้หนีบถูกดัชนีนาง มีโลหิตไหลออกมา แต่เป็นที่น่าประหลาด แทนที่โลหิตจะเป็นสีแดง กลับกลายเป็นสีขาว

ข่าวพระนางมีเลือดสีขาวรัลือออกไปอย่างรวดเร็ว จากบ้านต่อบ้าน ตำบลต่อดำบล เมืองต่อเมือง และในที่สุดก็เข้าถึงพระเนตร พระกรรมของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช เจ้าแห่งอาณาจักร "ตามพราลิงค์" พระองค์มีพระประสงค์อยากได้พระนางเป็นมเหสี จึงได้จัดพราหมณ์บุโรหิตเป็นขบวนหลวงไปสู่ขอพระนาง และได้แต่งตั้งให้พระนางเป็นพระแม่เมืองมเหสีเอกแห่งอาณาจักรตามพราลิงค์ แต่คนทั่วไปยังคงเรียกว่า "พระนางเลือดขาว"

จำเนียรกาลนานมา จวบจนพระนางล่วงเข้าอายุมีชณิสมัย วัยจวนใกล้หมดโลหิตประจำเดือน ก็ยังไม่มีพระราชโอรส - ราชธิดา ให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้สืบสันตติวงศ์พระนางจึงได้เข้าเฝ้าพระเจ้าศรีธรรมโศกราช และได้กราบทูลลาออกจากตำแหน่งพระแม่เมืองโดยอ้างเหตุผลว่า ในปัจฉิมวัยของชีวิตพระนางจะได้ใช้เวลาทั้งหมดสร้างบุญกุศลอุทิศชีวิตให้กับพระศาสนา คือจะทำการบูรณะและสร้างวัดในพระพุทธศาสนาให้มากที่สุด พระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงอนุญาตและได้มอบข้าทาสบริวารพร้อมทรัพย์สินเงินทองให้พระนางเป็นทุนในการดำเนินการด้วย

พระนางเริ่มทำการบูรณะและสร้างวัดตามที่ได้ตั้งปณิธานไว้ ส่วนใหญ่วัดที่พระนางสร้างจะสร้างทับลงในบริเวณที่เป็นเทวาลัยเก่าของศาสนาพราหมณ์ เพราะในต้นยุคสมัยศรีวิชัยคนพื้นเมืองของอาณาจักรตามพราลิงค์ส่วนนับถือศาสนาพราหมณ์ คำว่า "ตามพราลิงค์" ท่านผู้รู้แปลว่า "เมืองไซทอง หรือ

ลิ่งค์ทอง" ซึ่งก็หมายถึงเมืองที่มีคนบูชา "ศิวลิ่งค์ทองแดง" นั่นเอง จากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีของกรมศิลปากรในพื้นที่อำเภอชนอม สิชล ท่าศาลา พรหมคีรี ลานสกา และอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ได้พบศิวลิ่งค์ และฐานโยนินิพระเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช

กล่าวถึงวัดที่พระนางเลียดชาวสร้างวัดแรก คือวัดแม่เจ้าอยู่หัว บ้านเกิดของพระนาง วัดเขาแก้ววิเชียร และวัดเขาพระบาท ทั้ง 3 วัด อยู่ในอำเภอเชียรใหญ่ วัดเหล่านี้เคยมีคนขุดพบพระเงิน พระทอง บรรจุอยู่ในเจดีย์ และในถ้ำเป็นจำนวนมากในท้องที่อำเภอชะอวด พระนางเลียดชาวได้สร้างวัดเขาลำปะ วัดเขาพระทอง และวัดวังธ้องเป็นต้น ในอำเภอร่อนพิบูลย์พระนางได้สร้างวัดหน้ากาม วัดเขาพนมเขียด วัดถ้ำเขาแดง ในอำเภอทุ่งสง สร้างวัดถ้ำที่วัง วัดถ้ำตลอด วัดสระโนราห์ อำเภอฉวาง สร้างวัดถ้ำพรรณรา (ปัจจุบันเป็นกิ่ง อำเภอพรรณรา) วัดถ้ำหมื่นยม วัดโคกกรวด อำเภอพรหมคีรี สร้างวัดชันชัย วัดเขาขุนพนม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช สร้างวัดท้าวโคตร (เดิมเป็นเทวาลัย) วัดเสมาเมือง วัดเสมาชัย วัดประตูลาว วัดสารีบุตร (หลังจวนผู้ว่าราชการจังหวัด) วัดนิมมาระตี (ตรงข้ามโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ) วัดเจดีย์เอน วัดกำแพงถม วัดกำแพงโคก วัดกำแพงเขา วัดนาคู วัดมะม่วงขาว วัดมะม่วงเขียว วัดหัวญานวน ฯลฯ อำเภอชนอมสร้างวัดวังหลวง อำเภอสิชล สร้างวัดนาขอม วัดจอมทอง อำเภอท่าศาลา สร้างวัดโมคลาน (เทวาลัย ใหญ่ที่สุดในภาคใต้) วัดบ้านยิง วัดพระเกียบ วัดพังกะตาราหรือวัดนางตารา ทุกวัดที่กล่าวมาแล้วในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ล้วนเคยขุดพบพระพิมพ์ ทั้งเนื้อดิน ชิน เงิน ทอง และสัมฤทธิ์ มีทั้งพระบูชา และพระเครื่องมากมาย

สำหรับวัดนางตาราเดิมอยู่ใกล้แม่น้ำท่าสูง เมื่อถึงฤดูฝน น้ำหลากเอ่อล้นเข้าท่วมบริเวณวัดได้ง่าย จึงต้องสร้างทำนบหรือพนังกั้นน้ำ พนังกั้นน้ำนี้สร้างโดยบัญชาของพระนางตารา ชาวบ้านจึงเรียกวัดนี้ว่า "วัดพังกะตารา หรือวัดนางตารา" จุดเด่นสุดยอดของวัดนี้คือ มีพระกรุนางตารา ความจริงพระกรุนางตารานั้นมีหลากหลายพิมพ์ทรง เท่าที่พบและเคยผ่านสายตามาแล้ว มีประมาณ 4 - 5 พิมพ์

ไขปมปริศนากรณีพระนางเลือดขาว ทั้ง 2 พระองค์ คือ

1. พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว มเหสีกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช (ประเทศไทย)
2. พระนางเลือดขาว เจ้าหญิงไมซูรี แห่งเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย

พระนางเลือดขาว แม่เจ้าอยู่หัว	พระนางเลือดขาวเจ้าหญิง ไมซูรี
1. เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ปี พ.ศ. 1790 เป็นเวลา 754 ปีมาแล้ว	1. เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ปี พ.ศ. 2363 เป็นเวลา 181 ปีมาแล้ว
2. พระนางเลือดขาว แม่เจ้าอยู่หัวเสด็จไป เกาะศรี-ลังกา นำเสด็จพระพุทธสิหิงค์พระบรมสารีริกธาตุต้นศรีมหาโพธิ์เดินทางกลับสร้างวัด "พระนางสร้าง"	2. ไม่มีประวัติการเดินทางไปลังกา
3. พุทธศาสนิกชนนิกายเถรวาท ลัทธิลังกาวงศ์	3. ศาสนาอิสลาม
4. เลือดขาวมาแต่กำเนิด	4. เลือดขาวเกิดจากแรงอธิษฐาน
5. พระนางสิ้นพระชนม์ด้วยโรคชรา พระชนมายุ 70 ปี	5. ถูกตัดสินให้สิ้นชีพ ในปี พ.ศ. 2362
6. เป็นมเหสีของกษัตริย์ เมืองนครศรีธรรมราช	6. พระสวามีเป็นโอรสของเจ้าเมืองเกาะลังกา
7. เก้ามวยผมทรงสูง	7. ไว้ผมยาว
8. เดินทางมาสร้างวัดพระนางสร้าง ภูเกิด ประมาณ ปี พ.ศ. 1790 ระหว่างเดินทางกลับจากเกาะศรีลังกา	8. ไม่มีประวัติว่าเคยเดินทางมายังเกาะภูเก็ต
9. ปี พ.ศ. 1793 พระเจ้าศรีธรรมโศกราช ที่ 5 จุลจอมโกษ พระพุทธสิหิงค์ ร่วมกับพระบรมธาตุเจดีย์ โดยมีพระนางเลือดขาว แม่เจ้าอยู่หัวฐานะอรหันต์ ฝ่ายฆราวาส แห่งภาคใต้	9. สรุปว่าต่างยุคต่างสมัย ห่างกันถึง 573 ปี

คำเรียกผู้ที่มีศักดิ์ของเมืองนครศรีธรรมราช

พ่ออยู่หัว	กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช
เจ้าแม่อยู่หัว	พระมเหสีของกษัตริย์นครศรีธรรมราช
แม่นางเจ้า	ธิดาของหัวเมืองที่ถวายเป็นพระสนมของกษัตริย์นครศรีธรรมราช
นางแม่เรือนหลวง	ภรรยาของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์
แม่เจ้าเรือน	ภรรยาเอกของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช

ลำดับกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช(อาณาจักรตามพรลิงค์)

ประวัติเรื่องราวของทักษิณรัฐในยุคพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ้องเรียกว่า ชันโพตี กับพงศาวดารศรีลังกาเรียกว่า ชวกะ ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ ๗ มาจนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๙ เราสามารถจัดลำดับกษัตริย์ได้ คือ

ราชวงศ์ไศเลนทรตอนปลาย

๑. มหาราชสิทธิธยานาถ (ชีวกราชในตำนานชินกาลมาลีปกรณ์) พ.ศ. ๑๔๔๖ - ๑๔๗๑ ตั้งราชธานีอยู่ที่มัลลปุระ คือนครตามพรลิงค์
๒. มหาราชโกณฑัญญะ พ.ศ. ๑๔๗๑ - ๑๕๐๓
๓. มหาราชศรีจุฬามณีธรรมเทวา พ.ศ. ๑๕๐๓ - ๑๕๕๐ ตั้งราชธานีอยู่ที่นครศรีวิชัยคือเมืองไชยา
๔. มหาราชมารวิชัยโตตุงคะ พ.ศ. ๑๕๕๐ - ๑๕๖๗
๕. มหาราชสมรวิชัยโตตุงคะ พ.ศ. ๑๕๖๗ - ราว พ.ศ. ๑๖๑๕
๖. มหาราชมาณาภรณ์ พ.ศ. ๑๖๑๕ - พ.ศ.
๗. มหาราชมหาธรรมปรัพตา พ.ศ. - พ.ศ.
๘. มหาราชสุรยนารายณ์ (๓) ร่วมสมัยกับพระเจ้าวิชัยพาหุที่ ๑ (พ.ศ. ๑๖๑๔ - ๑๖๖๙) ประเทศศรีลังกา ตั้งราชธานีที่นครสิงหปุระ เข้าใจว่าเป็นเมืองร้างที่ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ราชวงศ์ปทุมหรือปัทมวงศ์

๑. มหาราชสุรยนารายณ์ (๔) เป็นพระโอรสของมหาราชสมรธรรมปรัพตา (กษัตริย์องค์ที่ 7 แห่งไศเลนทรวงศ์) พ.ศ. พ.ศ. จัดเป็นพระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๑
๒. มหาราชชัยโคปะ = พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๒ พ.ศ. พ.ศ. ๑๗๑๐ (ในศิลาจารึกดงแม่นางเมืองหลักที่ ๓๕)
๓. มหาราชปรัลัมพัตร = พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๓ พ.ศ. ๑๗๑๐ - ๑๗๕๒ (ในศิลาจารึกดงแม่นางเมืองหลักที่ ๓๕ และศิลาจารึกฐานพระพุทธรูปนาคนปรกหลักที่ ๒๕) ย้ายราชธานีจากนครสิงหปุระมาสร้างเมืองนครศรีธรรมราชที่กระหม่อมโคกราชเป็นราชธานีเมืองราว พ.ศ. ๑๗๑๙
๔. มหาราชสุรยนารายณ์ (๕) = พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๔ พ.ศ. ๑๗๕๒ - ๑๗๗๒
๕. มหาราชจันทรภาณุ = พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ พ.ศ. ๑๗๗๓ - ๑๘๑๕ มีนามปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่ ๒๔ ปี พ.ศ. ๑๗๗๓ วัดเวียง เมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระนางเลือดขาวเจ้าแม่อยู่หัวมเหสีเอก พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุปกครองเมืองนครศรีธรรมราชในช่วงสุดท้ายคือถึงกาล ปี พ.ศ. ๑๘๑๓
๖. พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๖ พงษาสุระ พ.ศ. ๑๘๑๖ - ๑๘๒๐ มีมเหสีชื่อ พระนางอรวรรค์ อัครมเหสี

(เมืองนครศรีธรรมราชมีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๔ - ๕ พระองค์)

คำเรียกผู้มีศักดิ์ของเมืองนครศรีธรรมราช

พ่อเจ้าอยู่หัว	กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช
เจ้าแม่อยู่หัว	พระมเหสีของกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช
แม่นางเจ้า	ธิดาของหัวเมืองที่ถวายเป็นพระสนมของกษัตริย์นครศรีธรรมราช
นางแม่เรือนหลวง	ภรรยาของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์
แม่เจ้าเรือน	ภรรยาเอกของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช

ลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

- ปี พ.ศ. ๑๖๙๙ - ๑๗๑๐ มหาราชชัยโคปะหรือ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๒ แต่งตั้งทูตไปยังเมืองจีนพร้อมเครื่องราชบรรณาการ
- ปี พ.ศ. ๑๗๑๐ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๒ รับสั่งให้พระเจ้ากรุงสุนัต (อำมาตย์บรรดาศักดิ์ จัหวัดนครสวรรค์) อภิเษกที่นาสร้างสถูปเจดีย์ เพื่อประดิษฐาน พระบรมสารีริกธาตุ ได้สั่งให้เสนาบดีไปดำเนินการตามพระราชโองการจนเสร็จในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ วันอาทิตย์ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๑๗๑๐ เวลา ๑ นาฬิกา (จารึกดงแม่นางเมือง)
- ปี พ.ศ. ๑๗๑๐ - ๑๗๕๒ มหาราชปรัลัมพัตรหรือ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๓ ขึ้นครองราช อาณาจักรตามพรลิงค์
- ปี พ.ศ. ๑๗๑๑ บันทึกรของจีน พระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่ เสด็จขึ้นครองราชได้ส่งคณะทูต คุมเครื่องบรรณาการไปถวายแด่พระเจ้ากรุงรัตนโกสินทร์
- ปี พ.ศ. ๑๗๑๙ สร้างเมืองพระเวียง บริเวณกระหม่อมโคกในปัจจุบัน บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช (อยู่ในช่วงสมัยราชวงศ์ ช่งใต้ ปี พ.ศ. ๑๖๗๐ - ๑๘๒๒)
- ปี พ.ศ. ๑๗๒๑ ในปีเดียวกันนี้เรือสำเภากลับมาติดต่อค้าขายกับเมืองนครศรีธรรมราช มีรูปลักษณะใหญ่โต ขนาดเท่าบ้านเรือน เมื่อกางใบรับลม เหมือนก้อนเมฆ บรรทุกคนได้หลายร้อยคนบรรทุกข้าวปลาอาหารกินได้ ๑ ปี มีแจว ๕ คู่ๆ หนึ่งมีผู้แจว ๔ คน ใช้เข็มทิศเดินทาง จากจดหมายเหตุจีนกล่าวว่า กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช ได้ขอราชานุมัติ จากพระเจ้ากรุงจีนขอซื้อทองแดง โดยทำเป็นกระเบื้องทองแดงสำหรับมุงหลังคาพระราชทานพระเจ้าจักรพรรดิจีนโปรดอนุญาติ แต่หาได้จัดการหล่อหลอมไม่ เพราะเป็นการด่วน
- ปี พ.ศ. ๑๗๒๑ จดหมายเหตุจีนของ จิว - คอ เขียนว่า ประเทศที่มีสินค้ามากมายเห็นจะไม่มีประเทศไหนเกินไปกว่า ๓ ประเทศ นี้คือ
๑. ประเทศสันโพธิ (นครศรีธรรมราช)
 ๒. ประเทศตาเซ (ประเทศอาหรับ)
 ๓. ประเทศเซอโฟ (ชวา)

ปี พ.ศ. ๑๗๒๖

พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๓ โปรดให้ทำการบูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราชอยู่นั้น กองทัพเจ้าเมืองอุทองราชบุตรกรุงอยุธยา ยกลงมารุก รานชายแดน พระองค์จึงยกทัพไปสู้รบกันที่ ตำบลบางสะพาน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ แล้วยุติการสู้รบ ทำสัตย์สาบานเป็นมิตรต่อกัน ณ ไซดหินแห่ง หนึ่งอยู่ที่ห้วยยาง อำเภอทับสะแกในสมัยราชวงศ์ สายน้ำผึ้ง ตั้งราชธานีอยู่ทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ วัดไชยมงคล อำเภอพระนครศรีอยุธยา

ปี พ.ศ. ๑๗๒๖

ในบันทึกศิลาจารึก ดงแม่นางเมือง (อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์) กล่าว ถึงพระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๓ ได้ปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ. ๑๗๒๖

จดหมายเหตุ จุกบัว บันทึกไว้ว่า พระราชาสันโพธิ์ (นครศรีธรรมราช) ทุกพระองค์ ขึ้นครองราชสมบัติมักโปรดให้หล่อพระพุทธรูปทองคำ ประจำรัชกาลเป็นรูป สัญลักษณ์ของพระองค์ "เป็นรูปใบโพธิ์" พบบันทึกเมื่อปี พ.ศ. ๑๗๒๖ ขึ้น ๓ ค่ำ วันพุธ พบที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปใบโพธิ์อยู่เหนือ พระนลาฏ (หน้าผาก)

ปี พ.ศ. ๑๗๒๖

ศิลาจารึกฐานนาครปกร วัดหัวเวียง เมืองครหิ (อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี) จารึกไว้คำว่า ๑๑๐๕ เกาะกษัตริย์ (ศกโกะนักษัตร) เป็นตรา ๑๒ นักษัตร และทำ ให้เมืองนครศรีธรรมราช มีอำนาจ อิทธิพลกว้างใหญ่ ไพศาล กล้าแข็งที่สุด

ปี พ.ศ. ๑๗๔๕

พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ได้ถือกำเนิด ณ บ้านเลียง หรือบ้านเก่าในสมัย พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๓ มหาราชปรลัมพัตรวัดแม่เจ้าอยู่หัวพระนางเลือดขาว ในบ้านเกิดของพระนางได้ยกที่ดินสร้างวัด (ปัจจุบันอยู่ในตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช)

ปี พ.ศ. ๑๗๕๒

มหาราชสุนทรารายณ์หรือ พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๔ มีมเหสีพระนางสาววงศ์สุทรี เป็นธิดาพระเจ้านัลลังกา ประเทศลังกา มีโอรสด้วยกันชื่อ เจ้าชายมาฆะ ได้เสด็จ ไปอินเดียอภิเษกสมรสกับพระนางปัญจนทีเทวี เป็นธิดากษัตริย์ แคว้นปาณฑย ต่อมาได้รวบรวมกำลังทหารจากแคว้นปาณฑย (อินเดีย) กับทหารวกะ (นครศรีธรรมราช) ยกทัพโจมตีกรุงลังกาได้ชัยชนะ แล้วตั้งตัวเป็นกษัตริย์ ทรงพระ นามว่า พระเจ้ามาฆะหรือ กลิงควิซังพานู เมื่อปี พ.ศ. ๑๗๕๗ - ๑๗๗๔

ปี พ.ศ. ๑๗๕๗

พระเจ้ามาฆะหรือ กลิงควิซังพานู ได้ครองราชสมบัติอยู่ ณ ราชธานีไปลันนรวะ ประเทศศรีลังกา ทรงมีโอรสด้วยกันกับพระนางปัญจนทีเทวี คือ

๑. พระเจ้าศรีธรรมโศกราช

๒. พระเจ้าจันทรภาณุ (พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๕)

๓. พงษาสุระ (พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๖)

- ปี พ.ศ. ๑๗๒๖ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๓ โปรดให้ทำการบูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราชอยู่นั้น กองทัพเจ้าเมืองอุทองราชบุตรกรุงไยทยา ยกลงมารุก รานชายแดน พระองค์จึงยกทัพไปสู้รบกันที่ ตำบลบางสะพาน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ แล้วยุติการสู้รบ ทำสัตย์สาบานเป็นมิตรต่อกัน ณ โชดหินแห่ง หนึ่งอยู่ที่ห้วยยาง อำเภอทับสะแกในสมัยราชวงศ์ สายน้ำผึ้ง ตั้งราชธานีอยู่ทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ วัดไชยมงคล อำเภอพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๑๗๒๖ ในบันทึกศิลาจารึก ดงแม่นางเมือง (อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์) กล่าว ถึงพระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๓ ได้ปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราช
- ปี พ.ศ. ๑๗๒๖ จดหมายเหตุ จุกัว บันทึกไว้ว่า พระราชาสันโพธิ์ (นครศรีธรรมราช) ทุกพระองค์ ขึ้นครองราชสมบัติมักโปรดให้หล่อพระพุทธรูปทองคำ ประจำรัชกาลเป็นรูป สัญลักษณ์ของพระองค์ "เป็นรูปใบโพธิ์" พบบันทึกเมื่อปี พ.ศ. ๑๗๒๖ ขึ้น ๓ ค่ำ วันพุธ พบที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปใบโพธิ์อยู่เหนือ พระนลาฏ (หน้าผาก)
- ปี พ.ศ. ๑๗๒๖ ศิลาจารึกฐานนาคนคร วัดหัวเวียง เมืองครน (อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี) จารึกไว้คำว่า ๑๑๐๕ เกาะกษัตริย์ (ศกโกะนักษัตริ) เป็นตรา ๑๒ นักษัตริ และทำ ให้เมืองนครศรีธรรมราช มีอำนาจ อิทธิพลกว้างใหญ่ ไพศาล กล้าแข็งที่สุด
- ปี พ.ศ. ๑๗๔๕ พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ได้ถือกำเนิด ณ บ้านฆ้อง หรือบ้านเก่าในสมัย พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๓ มหาราชปรลัมพัตรวัดแม่เจ้าอยู่หัวพระนางเลือดขาว ในบ้านเกิดของพระนางได้ยกที่ดินสร้างวัด (ปัจจุบันอยู่ในตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช)
- ปี พ.ศ. ๑๗๕๒ มหาราชสุรนารายณ์หรือ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๔ มีมเหสีพระนางสาวังกสุทธิ เป็นธิดาพระเจ้านั้สลังกา ประเทศลังกา มีโอรสด้วยกันชื่อ เจ้าชายมามะ ได้เสด็จ ไปอินเดียอภิเษกสมรสกับพระนางปัญจนทีเทวี เป็นธิดากษัตริย์ แคว้นปาณฑย ต่อมาได้รวบรวมกำลังทหารจากแคว้นปาณฑย (อินเดีย) กับทหารชวกะ (นครศรีธรรมราช) ยกทัพโจมตีกรุงลังกาได้ชัยชนะ แล้วตั้งตัวเป็นกษัตริย์ ทรงพระ นามว่า พระเจ้ามามะหรือ กลิงควิซังพานู เมื่อปี พ.ศ. ๑๗๕๗ - ๑๗๗๔
- ปี พ.ศ. ๑๗๕๗ พระเจ้ามามะหรือ กลิงควิซังพานู ได้ครองราชสมบัติอยู่ ณ ราชธานีไปลันนุระ ประเทศศรีลังกา ทรงมีโอรสด้วยกันกับพระนางปัญจนทีเทวี คือ
๑. พระเจ้าศรีธรรมโคกราช
 ๒. พระเจ้าจันทรภาณุ (พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕)
 ๓. พงษาดุระ (พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๖)

ต่อมา จันทรภาณุ ได้เป็นกษัตริย์ครองเมืองตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) มีนามปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่ ๒๔ ระบุปี พ.ศ. ๑๗๗๓

ปี พ.ศ. ๑๗๗๐

พุทธศาสนานิกายหินยาน เจริญมากในลังกา พระเจ้าจันทรภาณุศรีธรรมโคกราชประทับอยู่ที่ศรีลังกา ทรงเป็นศาสนูปถัมภก ได้จัดส่งพระภิกษุสงฆ์ เหล่านั้นกลับมาเมืองนครศรีธรรมราช ได้ชักชวนภิกษุชาวลังกามาตั้งคณะสงฆ์ที่นครศรีธรรมราชเรียกว่า "ลังกาวงศ์" นิกายเถรวาท เครื่องครัดในพระธรรมวินัย พุทธศาสนาเดิมคือ นิกายมหายาน

ปี พ.ศ. ๑๗๗๑ - ๑๗๗๒ จากประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช ได้บันทึกไว้ว่า เมื่อมหाराชสุรนารายณ์ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๔ สวรรคตแล้วเกิดจลาจลขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราช เป็นเหตุจากการช่วงชิงสิทธิราชบัลลังก์ พระเจ้ามาฆะเป็นโอรสของพระเจ้ามหाराชสุรนารายณ์ มีสิทธิในการปกครองด้วยพระองค์หนึ่ง จึงสั่งให้จันทรภาณุยกกองทัพมาปราบจลาจลสำเร็จเรียบร้อย

ปี พ.ศ. ๑๗๗๑ - ๑๗๗๒ ในปีเดียวกันนี้พระเจ้าจันทรภาณุได้ยกทัพไปปราบเมืองกะรัง หรือเมืองตรัง ซึ่งเป็นหัวเมือง ๑๒ นักษัตริย์ได้แข็งข้อไม่ขึ้นต่อการปกครองเมืองตามพรลิงค์ พระเจ้าจันทรภาณุได้ยกทัพไปปราบเจ้าเมืองกะรัง (ตรัง) จัดทัพมาสู้กันที่ทุ่งขน (ปัจจุบันอยู่ในอำเภอทุ่งสง) เจ้าเมืองกะรังพ่ายแพ้ยอมจัดเครื่องบรรณาการถวาย หลังจากเสร็จสงครามจากเมืองกะรัง พระเจ้าจันทรภาณุก็ได้อภิเษกสมรสกับพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวเป็นบุตรของคหบดี บ้านล้อง อำเภอเชียรใหญ่

ปี พ.ศ. ๑๗๗๓

จึงเสด็จเกลี้ยสิริราชสมบัติทรงพระนามว่า ศรีธรรมราช (จากศิลาจารึก วัดหัวเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หลักที่ ๒๔ บรรทัดที่ ๓ ที่ ๔) ทรงสมภพเพื่อประชาชนที่ถูกชนชาติ ดำซ้ำปกครอง ให้สว่างรุ่งเรือง เป็นข้อความที่พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุโปรดให้จารึกเฉลิมพระเกียรติไว้ด้วยภาษาอินเดีย (ปัลลวะ)

ปี พ.ศ. ๑๗๗๓

อำนาจของอาณาจักรศรีวิชัยบนปลายแหลมมาลายูก็อ่อนลงไปอีก เพราะเป็นเหตุในปีนั้นพระเจ้าจันทรภาณุกษัตริย์ปัตมวงศ์แห่งอาณาจักรตามพรลิงค์ ได้รวบรวมเอาเมืองศรีวิชัย (ไชยา) เข้าไว้ในอำนาจ อาณาจักรศรีวิชัยก็เสื่อมอำนาจลงที่สุดในที่สุด (กล่าวตามในศิลาจารึก ซึ่งพบที่วัดหัวเวียง ตำบลตลาดไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี) พระองค์ก็แผ่อำนาจขยายอาณาเขตลงไปทางใต้ ถึงเมืองปาหัง ส่วนฝั่งทะเลตะวันตก ได้ปกครองตั้งแต่เมืองตะกั่วกลางลงไปถึงเมืองไทรบุรี โดยการจัดการเหล่านี้ให้มีตราประจำเมือง เป็นรูปสัตว์ โดยจัดให้มีตราประจำเมืองสิบสองนักษัตร เมื่อกรียุค ๔๓๓๒

จารึกวัดหัวเวียงหลักที่ ๒๔ อ่านได้ว่าพระผู้ปกครองเมืองตามพรลิงค์ ทรงโปรดเกล้าฯ ถวายพระพุทธรูป พระองค์สืบพระวงศ์มาจากปฐมวงศ์ ทรงฉลาดในนิติศาสตร์ เสด็จด้วยพระองค์ศรีธรรมโคกราช เป็นหัวหน้าราชวงศ์ทรงพระนามว่า ศรีมหาราชฯ ทรงพระนามว่า "พระเจ้าจันทรภาณุศรีธรรมราช"

ปี พ.ศ. ๑๗๗๕

พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ทรงสร้างวัดแม่เจ้าอยู่หัวพระนางเลือดขาว ในฐานะมเหสีของกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช ณ.ตรงบริเวณบ้านเกิดของพระนาง ขึ้นเป็นวัดแรก ขณะพระนางชนมายุ ๓๐ ปี

ปี พ.ศ. ๑๗๗๘

ในปีเดียวกันนี้พระนางก็ได้เสด็จไปบูรณะปฏิสังขร วัดพระพุทธรูปท่าบวลเขาพระบาท อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขึ้นอีกวัดหนึ่ง พระเจ้ามาฆะพระบิดาของพระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุ ซึ่งปกครองประเทศลังกา เป็นเวลา ๒๑ ปี ก็ได้สวรรคตในปดังกล่าว

ปี พ.ศ. ๑๗๗๘

พระเจ้าบัณฑิตปรักกมพาทูที่ ๒ ได้ขึ้นครองราชเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศศรีลังกาในปีที่ ๑๑ นครพะเนียะ หนังสือสยามมูปลักษณ์พาทูลว่า เป็นโอรสพระองค์หนึ่งของพระเจ้ามาฆะเช่นกัน และได้ปกครองศรีลังกาอยู่ระหว่างปี พ.ศ. ๑๗๗๘ - ๑๘๐๙

ปี พ.ศ. ๑๗๗๘

พระเจ้าจันทรภาณุ ยกทัพไปรุกรานศรีลังกาพระองค์เสด็จไป เนื่องในสิทธิราชบัลลังก์ขณะในปีที่ ๑๑ แห่งรัชกาลพระเจ้านันทิตปรักกมพาทูที่ ๒ แห่งลังกาหนังสือมหาวงศ์พงศาวดารศรีลังกากล่าวว่า พระเจ้าศรีธรรมโคกที่ ๕ พระองค์ได้นำพระพุทธรูปลัทธิลังกาวงศ์ ซึ่งพระเจ้าปราชญ์พาทูที่ ๑ ได้ทรงให้ส่งคายนาขึ้นไว้ในปี ๑๖๙๖ - ๑๗๒๙ ในลังกาที่ปี นำมาประพาศปฏิบัติในอาณาจักรตาม พรลิงค์ด้วย และเปลี่ยนเป็นศรีธรรมนคร ส่วนพระเจ้าจันทรภาณุ ก็ได้เฉลิมพระนามใหม่เป็นพระเจ้าศรีธรรมโคกที่ ๕ ราชานแห่งชวากะเป็นใหญ่เหนืออาณาจักรศรีวิชัย จึงได้พระนามว่า พระราชาแห่งชวากะ

ปี พ.ศ. ๑๗๘๙ - ๑๗๙๐

พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุ ยกทัพไปรุกรานเกาะลังกาครั้งที่ ๒ (หนังสือมหาวงศ์พงศาวดารลังกา) กล่าวว่าในปี พ.ศ. ๑๗๘๙ พระเจ้าจันทรภาณุ ทรงยกทัพพหุโยธาไปรบลังกา ถูกเจ้าชายวิระพาทูคุมยกทัพต่อต้าน ถอยทัพกลับเมือง หลังจากสงครามครั้งนั้นแล้ว ทางประเทศศรีลังกา กับนครศรีธรรมราช ต่างฝ่ายต่างอยู่กันอย่างสงบจึงปรากฏในหนังสือปูชาลว่าพระบัณฑิตปรักกมพาทูที่ ๒ ได้แต่งตั้งทูตขออโณมนต์พระธรรมกิตติ พระเถระจากเมืองนครศรีธรรมราช ไปสอนพระพุทธรูปในลังกา

ปี พ.ศ. ๑๗๙๐

พระเจ้าศรีธรรมโศกที่ ๕ จันทราบาน โปรดเกล้าแต่งตั้งให้พระนางเลือดขาว แม่เจ้าอยู่หัวเป็นธรรมทูต ร่วมเดินทางไปสมระทูตไปประเทศศรีลังกา ในนาม กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช และจัดคนที่รู้จักคุณพระพุทธรเจ้า ร่วมเดินทางร้อยละ ๑๐๐ ได้ออกเดินทางจากเมืองนครศรีธรรมราช ไปลงเรือที่เมืองท่าปะเหลียง ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองพัทลุง (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดตรัง "สนธิ พลเดช") เมื่อเดินทางไปถึงภูเขียพระพุทธรสิงค์ พระบรมสารีริกธาตุต้นศรีมหาโพธิ์ กลับมายังเมืองนครศรีธรรมราช

ระหว่างเดินทางกลับ พระนางเลือดขาว ได้แวะพักที่เกาะภูเก็ต ซึ่งเป็นเมือง ๑๒ นักษัตริย์ ได้สร้างวัดไว้แห่งหนึ่งแล้วได้แบ่งส่วนพระบรมสารีริกธาตุบรรจุพระสุกปลาศไว้ด้วย พระนางเดินทางกลับแต่ไม่ได้ตั้งชื่อวัดเอาไว้ ต่อมาชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่า วัดพระนางสร้าง ถือว่ามเหสีของเมืองนครศรีธรรมราชเป็นผู้สร้าง พระนางเสด็จกลับมาเสด็จกลับมาขึ้นเรือที่เมืองท่ากันตัง หรือเมืองตรัง (เมืองกะรัง) ซึ่งเป็นเมือง ๑๒ นักษัตริย์เช่นกัน พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวเสด็จกลับมาถึงเมืองนครศรีธรรมราช ในปีเดียวกันนี้

ปี พ.ศ. ๑๗๙๐

พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๕ จันทราบาน ได้ทรงสร้างเจดีย์ทรงลังกา ลัทธิหินยาน ครอบเจดีย์ศรีวิชัย ซึ่งเป็นเจดีย์ทรงศรีวิชัย ลัทธิมหายานไว้ด้านใน ในการซ่อมแซมบูรณะ พระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชครั้งนั้น มีพระเถระจากลังกาคือ พระมหาเถรมงคลกับญาติโยม เดินทางมาตั้งภูมิลำเนา และร่วมเดินทางด้วยกัน

พระมหาธาตุเจดีย์เมืองนครศรีธรรมราชองค์เดิม ซึ่งเป็นพุทธเจดีย์แบบมหายานอยู่ชั้นใน ได้ขุดพบเมื่อครั้งปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๙ โดยกรมศิลปากร

ปี พ.ศ. ๑๗๙๐

หลังจากเสด็จกลับจากประเทศศรีลังกาแล้ว พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ก็ได้สร้างวัด และพระบรมธาตุเจดีย์ไว้หลายแห่งดังตำนานกล่าวไว้

- วัดพระนางสร้าง ภูเก็ต และพระเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นพระบรมสารีริกธาตุ เม็ดกรวดทรายจำนวน ๑๒ องค์
- สร้างเจดีย์วัดท้าวโคตร ตรงบริเวณวังของพระนางเรียกว่า เจดีย์พระนางสร้าง (ต่อมาสร้างโรงเรียนวัดท้าวโคตรทับเสีย)
- วัดสทิงพระ
- วัดเขียนบางแก้ว
- วัดสทิง
- วัดพระพุทธรสิงค์
- วัดพระพุทธรไสยาสน์ที่กันตัง

- วัดควนสูงขวาง
- วัดถ้ำทองที่ทุ่งสง ฯลฯ

ปี พ.ศ. ๑๗๙๐

พระนางเลียดขาวแม่เจ้าอยู่หัวได้สร้างพระบรมธาตุเจดีย์วัดแม่เจ้าอยู่หัวพระนางเลียดขาว เขียวใหญ่ มีความสูง ๑๒ วา มีเจดีย์บริเวณโดยรอบทั้ง ๔ มุม โดยสร้างตามต้นแบบพระบรมธาตุเจดีย์เมืองนครศรีธรรมราชทุกประการ สร้างรูปทรงระฆังคว่ำ เพียงแต่ย่อส่วนลงมา เป็นเจดีย์ที่สวยงาม สูงตระหง่าน สง่างาม พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ ทรงให้นำแก้วแหวนเงินทอง และตามที่มีผู้ศรัทธา นำมาถวายแขวนร้อยเอาไว้ที่ยอดเจดีย์

ปี พ.ศ. ๑๗๙๓

พระเจ้าศรีธรรมโคกราชจันทรภานุ ได้สมโภชพระบรมธาตุเจดีย์ และฉลองพระพุทธรูปองค์เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้าน คู่เมือง พร้อมกันไป

โดยมีพระนางเลียดขาวแม่เจ้าอยู่หัวฐานะอรหันต์ฝ่ายฆราวาสแห่ง ๑๒ หัวเมืองนักษัตร ทรงประกอบพิธีวิสาขะครั้งแรกหลังจากบูรณะพระบรมธาตุอย่างสมบูรณ์

ในปีเดียวกันนี้ ในขณะที่กำลังสมโภชพระบรมธาตุเจดีย์อยู่นั้น คลื่นได้พัดผ้าแถบใหญ่ยาวชิ้นหนึ่ง ที่มีลายเขียนเป็นรูปเรื่องพระพุทธรูปประวัติ ขึ้นที่หาดทรายอำเภอเบี่ยงซ้าย (ปากพนัง) ชาวบ้านเก็บได้นำมาทูลเกล้าถวายพระเจ้าศรีธรรมโคกราชจันทรภานุ ทราบข่าวว่าเป็นชาวอินทรีปัตได้ถวายพระบฏ แต่พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ พระองค์จึงได้จัดเครื่องประโคม แห่แห่นขึ้นห่มองค์พระเจดีย์ (ปัจจุบันประเพณี แห่ผ้าพระบฏขึ้นธาตุกระทำกันในวัน "มาฆบูชา" เป็นประเพณีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๗๙๓ ถึงปัจจุบันนี้)

ปี พ.ศ. ๑๗๙๔

พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภานุได้นิมนต์พระมหาเถรธรรมกิตติ ไปชำระศาสนาที่ประเทศศรีลังกา

ปี พ.ศ. ๑๗๙๕

ตำนานจุลวงศบทที่ ๔๓ และ ๔๔ กล่าวเพียงว่า พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ ยกทัพไปตีลังกาถึง ๒ ครั้ง ตำนานวัดป่าเขาช้างเสริมว่า พระเจ้าจันทรภานุนำทัพชาวชวากะ มาจากเมืองตามพรลิงค์ สบทบกับทหารปาณทัย และทมิฬโจฬะไปทำสงครามกับศรีลังกาอีก

ปี พ.ศ. ๑๗๙๘

พระเจ้าจันทรภานุ โปรดเกล้าให้พระนางเลียดขาวแม่เจ้าอยู่หัว กับพระนางพญาจันทิ (จันดี) มาร่วมกันสร้างวัดควนสูง (อำเภอควนสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช) กับเจ้าสามจอม

ปี พ.ศ. ๑๗๙๙

หนังสือชินกาลมาลีปกรณ์กล่าวว่า พระเจ้าโรจนราช (ศรีอินทราทิตย์) กรุงสุโขทัย พระองค์สนใจเรื่องศาสนาพราหมณ์บ้าง ศาสนาพุทธบ้าง เอามาเปรียบเทียบกันดู พระองค์มีความเลื่อมใสในพุทธศาสนาจึงได้เสด็จประพาสเมืองนครศรีธรรมราช

และทูลให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ ๕ จันทราภานุช่วยติดต่อขอพระพุทธรูปหินขัด
ประติมา จากประเทศลังกาให้พระองค์พระเจ้าจันทราภานุได้ตอบรับจัดหาให้ คือ

๑. พระพุทธรูปหินขัด
๒. พระไตรปิฎก
๓. พระมหาเถรสังฆราชปราชญ์จากนครศรีธรรมราช
๔. พราหมณ์ปโรหิตนิกายไศวะ (ปุนางนพมาศ)
๕. นิติศาสตร์หลักการปกครองเมือง แบบพราหมณ์
๖. รูปแบบการทำศิวาจาริก
๗. ลิลิตโองการแช่งน้ำ เครื่องมือในการปกครองเมืองนครศรีธรรมราช
๘. ปรัชญาความเชื่อเกี่ยวกับ ๓ โลก คือ โลกสวรรค์ โลกมนุษย์ และโลก
บาดาล
๙. พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว เสด็จไปสุโขทัย เพื่อช่วยจัดระเบียบ
แบบแผนพิธีกรรมทางศาสนา ให้แก่สุโขทัยดังที่พระนางถนัด

ปี พ.ศ. ๑๗๙๙

พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว เสด็จไปกรุงสุโขทัยในนามของกษัตริย์เมือง ใน
ฐานะอรหันต์ (ผู้บรรลุมรรค) ฝ่ายฆราวาส เพื่อขึ้นไปช่วยจัดระเบียบแบบแผนพิธี
กรรมทางศาสนา ให้แก่สุโขทัยดังที่พระนางถนัด และประทับอยู่สุโขทัยเป็นเวลา
๕ ปีก็เสด็จกลับมาประทับที่บ้านในวัง อำเภอเข็ญใหญ่ ปี พ.ศ. ๑๘๐๔

ปี พ.ศ. ๑๘๐๐

พระร่วงเจ้า หรือพระร่วงอรุณโรจนราช (ศรีอินทราทิตย์) ประกาศตั้งสุโขทัยเป็น
อิสระ เลิกใช้ธรรมเนียมขอม พระองค์ได้นำพระพุทธรูปศาสนา นิกายเถรวาท
(หินยาน) จากเมืองนครศรีธรรมราชเข้าไปฝังลึกในลุ่มน้ำโขง ตั้งแต่อดีตถึง
ปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๑๘๐๐

พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ได้รับเกียรติเข้าร่วมในพิธีอันยิ่งใหญ่ การประกาศ
ตั้งกรุงสุโขทัยเป็นอิสระจากขอม

ปี พ.ศ. ๑๘๐๔

พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ระหว่างที่ประทับอยู่สุโขทัยเป็นเวลา ๕ ปีพระนาง
ได้สร้างวิหารพระพุทธรูปไว้ในเมืองสุโขทัยหลายแห่ง เป็นศิลปะสกุลช่าง จาก
นครศรีธรรมราช ซึ่งยังคงสถาปัตยกรรม ประติมากรรมอย่างเมืองนครศรีธรรมราช
และเถรวาท(หินยาน) อย่างล่งกาวงศ์ เมื่อเสด็จขึ้นพระราชกรณียกิจของพระนาง
เลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว พระนางได้กราบทูลกลับ พระร่วงทรงอนุญาตโปรดเกล้าให้
จัดนางกัลยา ๕๐๐ นางออกเดินทางมาส่งพระนางเลือดขาว ที่บ้านในวัง โดย
ผ่านทางแม่น้ำปากพนัง โดยมีนางทองจันทร์ (แม่นม) เป็นนางข้าหลวง กับพระยา
พิศณุโลกเป็นหัวหน้าคณะ เมื่อนางทองจันทร์มาอยู่ที่เข็ญใหญ่ นางได้สร้างวัด

- ถวายแม่เจ้าอยู่หัววัดหนึ่งชาวบ้านเรียกว่า วัดนางทองจันทร์ (ปัจจุบันเป็นวัดร้าง) ตำนานพัทลุงเรียกนางทองจันทร์ว่า "จันบาท"
- ปี พ.ศ. ๑๘๐๔ ในระหว่างที่พระนางเดินทางกลับจากสุโขทัย พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวได้แวะพักที่ อำเภอท่าชะ และได้สร้างวัดขึ้นแห่งหนึ่งให้ชื่อว่า วัดพระนางสร้าง ต่อมาชาวบ้านเรียกเพี้ยนเป็น "วัดนางสร้าง" แล้วพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวได้ผ่านไปริมทะเล บริเวณปากน้ำชุมพร ได้ใช้ภาชนะตักน้ำสถานที่แห่งนี้เรียกว่า อ่าวพระนางตัก เช่นเดียวกับแม่น้ำปากพนัง ดั้งเดิมเรียกว่าแม่น้ำพระนาง ปัจจุบันเรียกสั้นๆ เพียงปากพนัง
- ปี พ.ศ. ๑๘๐๗ - ๑๘๑๕ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุ ทรงกรีธาทัพ อันเกรียงไกรข้ามมหาสมุทรอินเดียไปตีลังกาอีก พระขอมพระทันตธาตุ (เขี้ยวแก้ว) และบาตรของพระพุทธเจ้า แต่ศึกครั้งนั้นแพ้ยับเยิน
- ปี พ.ศ. ๑๘๑๓ พระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวปกครองเมืองนครศรีธรรมราช ช่วงสุดท้ายศึกลังกา
- ปี พ.ศ. ๑๘๑๔ ขณะที่พระนางเลือดขาวไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระเจ้าศรีธรรมโคกราช จันทรภาณุ ระหว่างเสด็จมาถึง ณ บ้านหนองหงส์ พระนางได้สิ้นพระชนม์ ที่ตำบลหนองหงส์เป็นที่ตั้งพระศพของพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัวเรียกกันว่า "ควนศพ" ในบริเวณตำบลหนองหงส์ มีสระอยู่ครั้งหนึ่งเรียกว่า หนองสระ ซึ่งเป็นสระที่มีขนาดใหญ่มาก ซึ่งเป็นสระที่พระนางเลือดขาวให้ขุดขึ้นมา เพื่อเป็นคู่อ้อมเรือ และทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ห่างกันไม่กี่กิโลเมตรก็มีคลองขุด ซึ่งเป็นคลองที่พระนางขุด เพื่อให้เรือของพระนางแล่นเข้ามาได้
- ปี พ.ศ. ๑๘๑๕ ร่องรอยที่หายไปจากตำนาน พงศาวดารมูขปากะ และเพลาพระนางเลือดขาวแม่เจ้าอยู่หัว ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมไว้ให้ลูกหลานสืบสานต่อไป
- ปี พ.ศ. ๑๘๑๕ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จันทรภาณุ สิ้นพระชนม์ พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๖ พงษาสุระขึ้นครองราช มีมเหสีคือ พระนางอรวรรคอุครมเหสี
- ปี พ.ศ. ๑๘๑๕ กองทัพขวาได้ยกทัพเรือ ผ่านมาทางทะเลน้อย พลุควนเคร็ง เมื่อสมัยยังเป็นทะเล ได้เผาผลาญวัดวาอาราม และหัวเมืองที่อยู่ริมแม่น้ำ มาตลอดเส้นทางที่ยกทัพผ่าน เข้าโจมตีเมืองพระเวียง ฉะนั้นเชื่อว่ากองทัพเรือในรัชกาลพระเจ้ากฤตนครนี้เองที่ยกทัพมาโจมตีเมืองนครศรีธรรมราช จัปพระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๖ ได้จนต้องยอมอ่อนน้อม ส่งไขเปิดเป็นเครื่องบรรณาการ
- ปี พ.ศ. ๑๘๒๐ พ่อขุนรามคำแหงแห่งสุโขทัยให้นิมนต์พระมหาเถรสังฆราช เมืองนครศรีธรรมราช เป็นพระสงฆ์นิกรายเถรวาท (หินยาน) จากลังกาวงศ์ขึ้นไปสอนเทศนา สั่งสอนประชาชนที่สุโขทัย

ปี พ.ศ. ๑๘๒๐

พระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๖ พงษาสุระสิ้นพระชนม์ยังไม่ทันที่กษัตริย์พระองค์ใหม่จะขึ้นครองราช ก็ได้เกิดไข้ห่าในเมืองหลวงเสียก่อน ผู้คนหนีไข้ห่าแตกขานกระเซ็นกันไปหลายทิศทาง ตำนานเมืองนครศรีธรรมราชกล่าวว่า ปีมะเมีย ไข้ยมบ่น ทั้งพวกพลครูจ นายัด จักกินคนตาย วินาศ ไข้ยมบ่น แก่คนทั้งหลาย ใหญ่น้อย ตายสิ้นเป็นอันมาก ผู้คนโยกย้ายทั้งเมืองไปตั้งเมืองอยู่ที่ เขาวัง อำเภอลานสกา เป็นเวลา ๕ ปี ราชวงศ์ปทุม หรือปทุมวงศ์ แห่งเมืองนครศรีธรรมราชก็เสื่อมอำนาจตั้งแต่นั้นมา

ปี พ.ศ. ๑๘๓๗ - ๑๘๙๓

เมืองนครศรีธรรมราช มีฐานะเป็นเมืองพระยามหานคร หรือเมืองประเทศราช ของกรุงสุโขทัย ยังเรียกเมืองนครศรีธรรมราชว่า "นครแห่งพระเจ้าศรีธรรมโคกราช" ให้ความเคารพ และยังให้เกียรติเสมอมา ต่อมายังมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมา ๔ - ๕ พระองค์

อนึ่งการเป็นเมืองประเทศราชของกรุงสุโขทัย ไม่ได้เกิดจากที่สุโขทัยยกทัพมาปราบปราม แต่อย่างไร เพราะไม่ปรากฏหลักฐานการทำสงคราม แต่เข้าลักษณะการสวามิภักดิ์ เพราะในระหว่างปี

๑๘๐๗ - ๑๘๑๕ นครศรีธรรมราชทำศึกสงครามกับศรีลังกา แพ้ยับเยิน เสียไพร่พลเป็นจำนวนมาก

๑๘๑๕ ทำศึกสงครามกับทัพขวา (อินโดจีน)

๑๘๒๐ เกิดโรคระบาดไข้ห่า ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ถึงกับต้องทิ้งเมือง ย้ายไปอยู่เขาวังอำเภอลานสกา เป็นเวลา ๕ ปี จนเมืองนครศรีธรรมราชกลายเป็นเมืองร้าง เมื่อโรคระบาดสงบ จึงย้ายกลับ ระยะนี้เมืองนครศรีธรรมราชบอบช้ำมาก ไหนจะภัยสงคราม ยังต้องพบกับโรคไข้ห่า ทำให้เมืองนครศรีธรรมราช อ่อนแอ จนแทบจะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ในช่วงนี้สุโขทัยเข้ามาคุมครองปกป้อง อย่างเต็มตัว ไม่ใช่เงื่อนไขทางสงคราม ไม่ใช่อยู่ในฐานะเมืองขึ้นที่ต้องส่งเครื่องบรรณาการ และอีกประการหนึ่ง พ่อขุนรามคำแหงเคยเดินทางมาประทับที่เมืองนครศรีธรรมราช ในสมัยพระเจ้าศรีธรรมโคกราชที่ ๕ จัทรภานุ ถึงกับยกพระญาติวงศ์ให้เป็นนางเมืองของพ่อขุนรามคำแหงคือ ท้าวโคตมิลิตี มีน้องชายชื่อ พลิมุ่ย พ่อขุนรามคำแหง กับท้าวโคตมิลิตี ทั้งสองพระองค์ก็ได้ร่วมเนืองนาบุญด้วยกัน สร้างพระพุทธรูปประธานสูง ๙ ศอก หน้าตัก ๘ ศอก ก่อพระสุทิตสูง ๔ ศอก และหล่อพระสัมฤทธิ์ไว้ซ้าย ขวา ๓ ศอก คนละองค์ประดิษฐานไว้ที่ทางขึ้นบันไดนั้น

ปี พ.ศ. ๑๙๕๐

สมเด็จพระรามาเมศวร แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ยกทัพไปตีลานครกวาดต้อนผู้คนมาไว้ที่เมืองนครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ. ๑๙๙๘

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้ลดฐานะเมืองนครศรีธรรมราช จากเมืองพระยามหานคร ลงมาเป็นหัวเมืองเอก เจ้าเมืองได้รับบรรดาศักดิ์เป็น พระเจ้าพระยานคร เข้าใจว่าเมืองปลายแหลมบนหาดทรายแก้ว สันทรายเขี้ยวใหญ่ บริเวณตำบลแม่เจ้าอยู่หัว ล่มสลายลงประมาณศตวรรษที่ ๑๘ - ๑๙ หลังจากนั้น เมืองถูกทิ้งร้าง ผู้คนอพยพโยกย้ายไปอยู่ที่อื่น อันเป็นการสิ้นสุดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์บนดินแดนปลายแหลมทรายแก้ว สันทรายเขี้ยวใหญ่ ทั้งซากมรดกทางวัฒนธรรม อันล้ำค่าไว้เหนือดินแดนบริเวณบริเวณ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว เหลือ คณานับสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ประวัติตำบลแม่เจ้าอยู่หัว

“ประวัติความเป็นมาของตำบลแม่เจ้าอยู่หัว” เดิมคือ ตำบลสวนหลวง อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช มีนายหว่าง จันทรหนูน เป็นกำนันตำบลสวนหลวง อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช มีหมู่บ้านอยู่ในการปกครองมากถึง 17 หมู่บ้าน ประชากรประมาณ 15,000 กว่าคน มีพื้นที่กว้างไกลมาก การคมนาคมไม่สะดวก การดูแลราษฎรไม่ค่อยทั่วถึง

ต่อมา ทางกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้มีนโยบายมาทางจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีการตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองภายในท้องที่ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 6 และมาตรา 24 เพื่อให้เขตการปกครองต่าง ๆ ได้ดำเนินการเพื่อความเหมาะสมในการปกครองต่อไป

กำนันหว่าง จันทรหนูน จึงมีโครงการแบ่งเขตการปกครองตำบลสวนหลวง อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกเป็น 2 ตำบล เพื่อสะดวกในการปกครอง จึงได้มีการประชุมผู้ใหญ่บ้านทั้ง 17 หมู่บ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อทำโครงการเสนอไปยังจังหวัด

ในที่ประชุมได้มีการเสนอชื่อตำบลที่แบ่งเขตการปกครองออกมาจากตำบลสวนหลวง ควรใช้ชื่ออะไรเพื่อความเหมาะสม มติที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ใช้ชื่อ “ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว” โดยใช้นามของวัดแม่เจ้าอยู่หัวมาเป็นชื่อตำบล เพราะเป็นวัดที่มีความสำคัญ มีประวัติอันยาวนานนับ 1,000 ปี และยังเป็นศูนย์รวมของประชาชนในตำบลและตำบลใกล้เคียง ซึ่งในการแบ่งเขตการปกครองของตำบลแม่เจ้าอยู่หัว ครั้งแรก มีหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านท่าเลื้อ
หมู่ที่ 2	บ้านบางงู
หมู่ที่ 3	บ้านน้ำป่อ
หมู่ที่ 4	บ้านท่าดินแดง
หมู่ที่ 5	บ้านเนินธัมมัง
หมู่ที่ 6	บ้านทุ่งขวัญแก้ว
หมู่ที่ 7	บ้านบ่อลื้อ

เมื่อกำนันหว่าง จันทรหนูน ได้ทำโครงการรายละเอียดเสร็จ ก็ได้ส่งเรื่องไปยังจังหวัด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ปีที่ได้ทำโครงการตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองในปี พ.ศ. 2521

ต่อมาความภูมิใจของชาวตำบลแม่เจ้าอยู่หัวก็มาถึง เมื่อประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองภายในท้องที่ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติลักษณะ

ปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 6 และ มาตรา 24 ในการประกาศตั้งตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2522

ต่อมาได้มีการเลือกตั้งกำนัน ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏว่า ได้นายเขียน บุญยัง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นกำนันคนแรกของตำบลแม่เจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522

ต่อมา ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ตั้ง และแบ่งเขตการปกครองเขตหมู่บ้าน จากเดิม 7 หมู่บ้าน แบ่งเขตเป็น 10 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 8 บ้านในวัง	แบ่งเขตจากหมู่ที่ 4	บ้านท่าดินแดง	15 เมษายน 2524
หมู่ที่ 9 บ้านบางดี	แบ่งเขตจากหมู่ที่ 3	บ้านน้ำบ่อ	20 กรกฎาคม 2529
หมู่ที่ 10 บ้านบ่อหมุ่	แบ่งเขตจากหมู่ที่ 7	บ้านบ่อล่อ	20 กรกฎาคม 2529

กำนันคนแรกของตำบลแม่เจ้าอยู่หัว คือ กำนันเขียน บุญยัง ดำรงตำแหน่ง 28 พฤศจิกายน 2522 ครบวาระ

ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539

ทำเนียบกำนันตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	วันดำรงตำแหน่ง	วันครบวาระ
1	กำนันเขียน บุญยัง	28 พฤศจิกายน 2522	28 ธันวาคม 2525
2	กำนันทวี หงูมี	12 เมษายน 2527	1 พฤศจิกายน 2538
3	กำนันกำจัด ดีทองอ่อน	15 ธันวาคม 2538	30 กันยายน 2543
4	กำนันสมยศ ชูโหม	16 พฤศจิกายน 2543	11 สิงหาคม 2564

อาณาเขตตำบลแม่เจ้าอยู่หัว

ทิศเหนือ	จด ตำบลท้องลำเจียก, ตำบลสวนหลวง
ทิศใต้	จด แม่น้ำปากพนัง - ชะอวด, อำเภอชะอวด
ทิศตะวันออก	จด แม่น้ำปากพนัง - ชะอวด, ตำบลการะเกด
ทิศตะวันตก	จด ตำบลสวนหลวง, อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอชะอวด

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่อำเภอชะอวด อำเภอเชียรใหญ่
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

เนื่องด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลภายในท้องที่ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๕ ดังต่อไปนี้

อำเภอชะอวด

ตั้งตำบลเกาะขันธุ์ ในท้องที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้มีเขตการปกครองรวม ๕ หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ ๑	โอนจากหมู่ที่ ๑	(บ้านท่าไทร)	ตำบลท่าประจะ
หมู่ที่ ๒	โอนจากหมู่ที่ ๒	(บ้านไม้เสียบ)	ตำบลท่าประจะ
หมู่ที่ ๓	โอนจากหมู่ที่ ๓	(บ้านลานนา)	ตำบลท่าประจะ
หมู่ที่ ๔	โอนจากหมู่ที่ ๗	(บ้านควนดินแดง)	ตำบลท่าประจะ
หมู่ที่ ๕	โอนจากหมู่ที่ ๑๑	(บ้านห้วยปรัง)	ตำบลท่าประจะ

และให้มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตตำบลท่าประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือกึ่งกลางลำห้วยธรรมชาติ เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตำบลเกาะเต่า อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง โดยถือกึ่งกลางเหมืองน้ำธรรมชาติและคลองห้วยกรวด เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตตำบลท่าเสม็ด และเขตตำบลท่าประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือกึ่งกลางเหมืองธรรมชาติ เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือกึ่งกลางคลองไม้เสียบ เป็นแนวแบ่งเขต

ให้ตำบลท่าประจะ (ตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลง) มีอาณาเขตดังนี้

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตำบลเกาะขันธุ์ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือกึ่งกลางเหมืองน้ำธรรมชาติ เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือกึ่งกลางคลองชะอวด เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือ
กึ่งกลางคลองไม้เลียบ เป็นแนวแบ่งเขต

อำเภอเชียรใหญ่

ตั้งตำบลแม่เจ้าอยู่หัว ในเขตท้องที่อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีเขตการ
ปกครอง รวม ๗ หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ ๑	โอนจากหมู่ที่ ๑	(บ้านท่าเสือ)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๒	โอนจากหมู่ที่ ๒	(บ้านบางงู)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๓	โอนจากหมู่ที่ ๓	(บ้านน้ำบ่อ)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๔	โอนจากหมู่ที่ ๔	(บ้านท่าดินแดง)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๕	โอนจากหมู่ที่ ๑๑	(บ้านเนินรั่มมัง)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๖	โอนจากหมู่ที่ ๑๒	(บ้านทุ่งขวัญแก้ว)	ตำบลสวนหลวง
หมู่ที่ ๗	โอนจากหมู่ที่ ๑๓	(บ้านบ่อลือ)	ตำบลสวนหลวง

และให้มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านบางคัด หมู่ที่ ๑๐ ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ โดยเริ่มต้น
จากจุดกึ่งกลางสะพานคอนกรีตข้ามคลองขวาง ไปทางทิศตะวันออกตามลำน้ำคลองขวาง จนจรดจุดตัด
กึ่งกลางแม่น้ำปากพนัง ใช้กึ่งกลางลำคลองขวาง เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเริ่มต้นจากกึ่งกลางลำน้ำ
ปากพนัง ไปทางทิศตะวันตก ตามลำคลองบางพังหมอ และถือกึ่งกลางคลองบางพังหมอ เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลการะเกด อำเภอเชียรใหญ่ เริ่มต้นจากจุดกึ่งกลางลำน้ำปากพนัง
กับลำน้ำคลองขวาง ไปตามลำน้ำปากพนัง เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสวนหลวง อำเภอเชียรใหญ่ เริ่มต้นจากจุดกึ่งกลางสะพาน
คอนกรีตข้ามคลองขวาง (ด้านทิศตะวันออก) ไปตามแนวถนนสายเชียรใหญ่-บ่อลือ ถึงสี่แยกบ่อลือ แล้ว
วกไปตามถนนสายนครฯ-สงขลา ทางทิศตะวันตกถึงหลัก กม.ที่ ๓๓ + ๔๕๕ ให้ถือกึ่งกลางถนนเป็น
แนวแบ่งเขต ต่อจากหลัก กม.๓๓ + ๔๕๕ ไปทางทิศใต้จนจรดคลองน้อย ใช้แนวกึ่งกลางทาง
สาธารณประโยชน์ เป็นแนวแบ่งเขต จากปากบางชุมพูไปทางทิศใต้ ใช้แนวกึ่งกลางลำบางชุมพูเป็นแนว
แบ่งเขต ไปสิ้นสุดปลายบางที่ถนนสายบ้านบ่อลือ-อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตรง กม.ที่ ๔
+ ๓๐๐ จาก กม.ที่ ๔ + ๓๐๐ ถนนสายบ่อลือ-อำเภอชะอวด จนจรดคลองบางพังหมอ ใช้แนวกึ่งกลางพรุ
ป่าเสม็ด เป็นแนวแบ่งเขต

ให้ตำบลสวนหลวง (ตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลง มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท้องถ้ำเจ๊ก อำเภอเชียรใหญ่ เริ่มต้นจากจุดกึ่งกลางสะพานคอนกรีตข้ามคลองขวาง ไปทางทิศตะวันตกตามลำน้ำคลองขวาง จนถึงจุดตัดกึ่งกลางถนนสายนครฯ - สงขลา ตรง กม.ที่ ๒๕ + ๒๕๑ (ท่อดูดถนน) ให้ถือแนวกึ่งกลางคลองขวาง เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เริ่มต้นจากจุดกึ่งกลางลำคลองฝ้อง ไปทางทิศตะวันออก จนจรดจุดกึ่งกลางลำคลองบางพังหมอ ถือแนวกึ่งกลางลำคลองฝ้อง เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ เริ่มต้นจากจุดกึ่งกลางสะพานคอนกรีตข้ามคลองขวาง ไปทางทิศใต้ ตามแนวถนนสายเชียรใหญ่ - บ่อล้อ แล้ววกไปทางทิศตะวันตกตามถนนสายนครฯ - สงขลา จนถึงหลัก กม.ที่ ๒๕ + ๔๕๕ ให้ถือแนวกึ่งกลางถนนเป็นแนวแบ่งเขต ต่อจากนั้นให้ใช้การแบ่งเขตระหว่างตำบลสวนหลวง กับตำบลแม่เจ้าอยู่หัว เป็นแนวแบ่งเขต

อำเภอหัวไทร

ตั้งตำบลควนชะลิก ในท้องที่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้มีเขตการปกครองรวม ๕ หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ ๑	โอนจากหมู่ที่ ๕	(บ้านจีนาก)	ตำบลแหลม
หมู่ที่ ๒	โอนจากหมู่ที่ ๘	(บ้านควนนุ้ย)	ตำบลแหลม
หมู่ที่ ๓	โอนจากหมู่ที่ ๙	(บ้านทอนผาสูก)	ตำบลแหลม
หมู่ที่ ๔	โอนจากหมู่ที่ ๑๐	(บ้านควนชะลิก)	ตำบลแหลม
หมู่ที่ ๕	โอนจากหมู่ที่ ๑๑	(บ้านควนทะเลมอง)	ตำบลแหลม

และให้มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๑ บ้านโคกสูง ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือทางเกวียนด้านทิศใต้ ระหว่าง หมู่ที่ ๑ บ้านโคกสูง ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับหมู่ที่ ๒ บ้านควนนุ้ย ตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๕ บ้านควา ตำบลตะเคียน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยถือกึ่งกลางลำคลองเขตระหว่างหมู่ที่ ๕ บ้านควา ตำบลตะเคียน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา กับหมู่ที่ ๕ ตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๑๒ บ้านปลายคลอง ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช และหมู่ที่ ๔ บ้านช่อนฉา ตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยถือหลักเขตที่ปักไว้เดิม ระหว่างตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับตำบลคลองแดน

อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ซึ่งมีป้ายและหลักเขตแสดงเขตมาก่อนแล้ว เป็นเวลาประมาณ 35 ปี เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๔ ป่าเสม็ดหินกอง ตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และติดต่อกับเขตบ้านทะเลน้อย ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง โดยถือระหว่างอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับอำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นแนวแบ่งเขต

ให้ตำบลแหลม (ตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลง) มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๖ บ้านโคกยาง บ้านโคกทราย ตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือถึงกลางคลองส่งน้ำ ระหว่างหมู่ที่ ๖ ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับหมู่ที่ ๖ บ้านโคกยาง บ้านโคกทราย ตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๒ บ้านควนนุ้ย ตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือทางเกวียนด้านทิศเหนือ เขตหมู่ที่ ๒ ตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับหมู่ที่ ๑ บ้านโคกสูง ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๔ บ้านไร่ ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือถึงกลางคลองส่งน้ำระหว่างหมู่ที่ ๔ บ้านไร่ ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับหมู่ที่ ๑ บ้านโคกข่อย ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตหมู่ที่ ๘ บ้านหน้าเสม็ดงาม ตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยถือถึงกลางลำมาบ ระหว่างหมู่ที่ ๘ บ้านหน้าเสม็ดงาม ตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กับหมู่ที่ ๑๒ บ้านหนองนก ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวแบ่งเขต

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นไป จึงขอประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒

วิญญู อังคนารักษ์
(นายวิญญู อังคนารักษ์)
อธิบดีกรมการปกครอง

โครงการวิจัย
ประวัติแม่เจ้าอยู่หัว

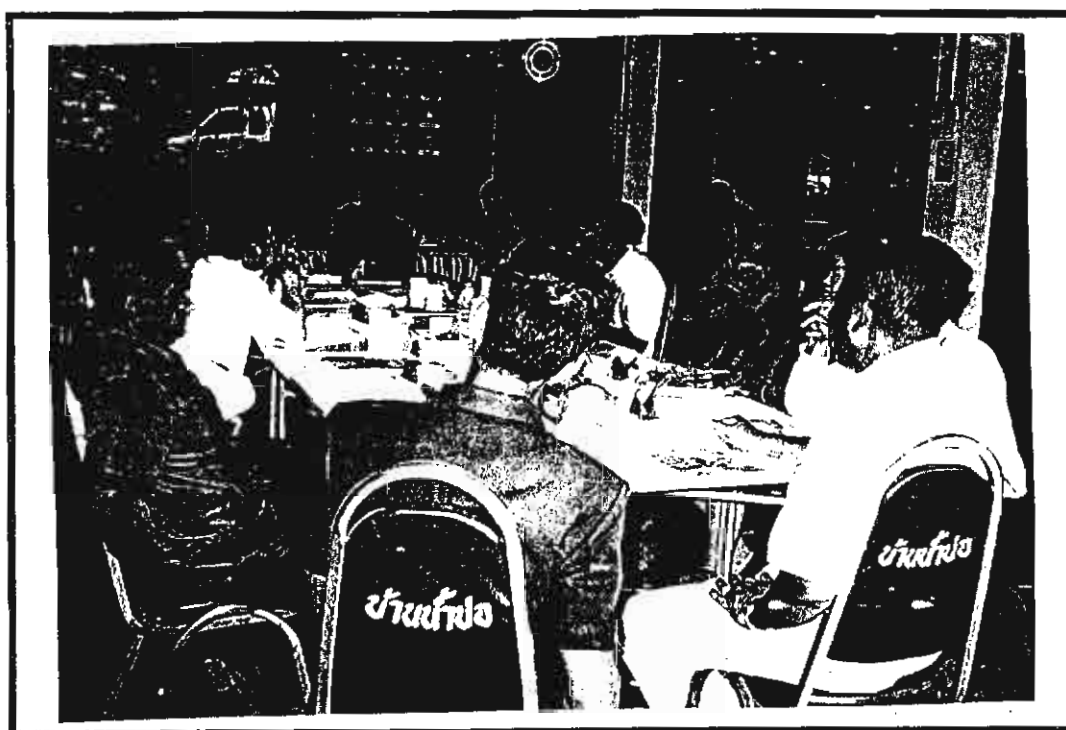
จัดเวทีประชาคมเพื่อทราบความต้องการ
โครงการวิจัยประวัติแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือนขาว)

ประชุมสรรหาผู้ร่วมโครงการวิจัย

เชิญผู้ประสานงานโครงการวิจัย จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
เพื่อปรึกษาหารือ

ประชุมคณะกรรมการเขียนโครงการวิจัย
ขอสนับสนุนงบประมาณจาก สกว.

สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ผู้รู้ ในพื้นที่เป้าหมาย

จัดเวทีประชาคม ประมวลบทสัมภาษณ์
และให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย

ประชุมวิจัย วิเคราะห์ ข้อมูลจากพื้นที่ต่าง ๆ

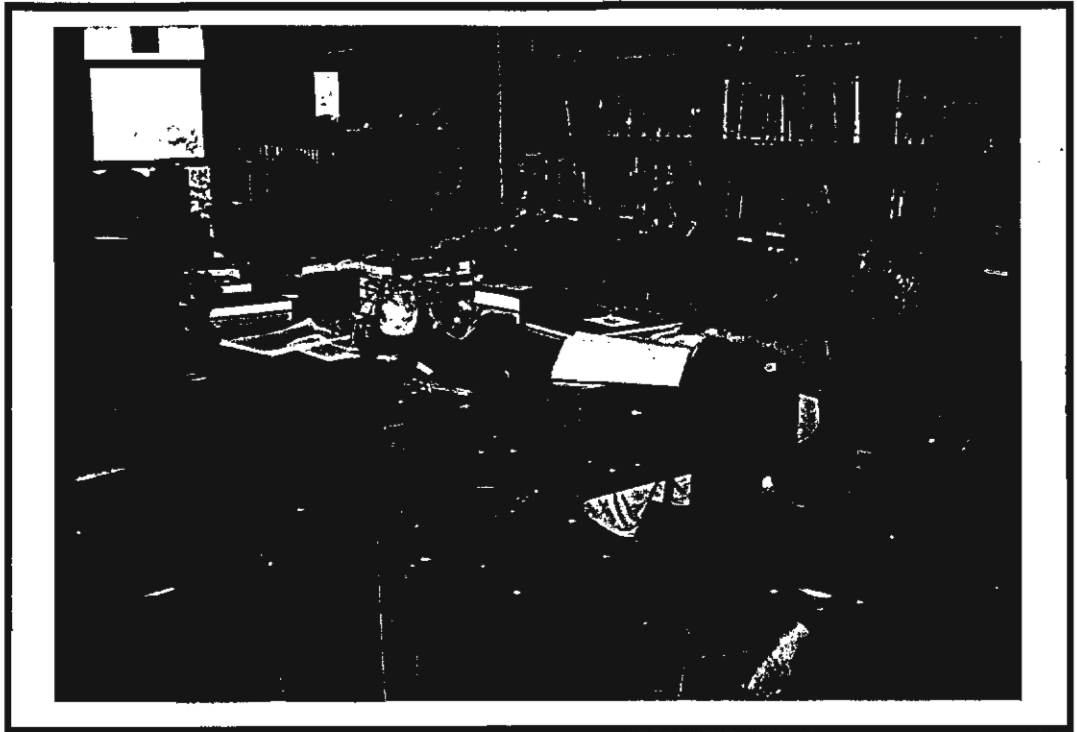
คณะวิจัยศึกษาข้อมูลจากสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

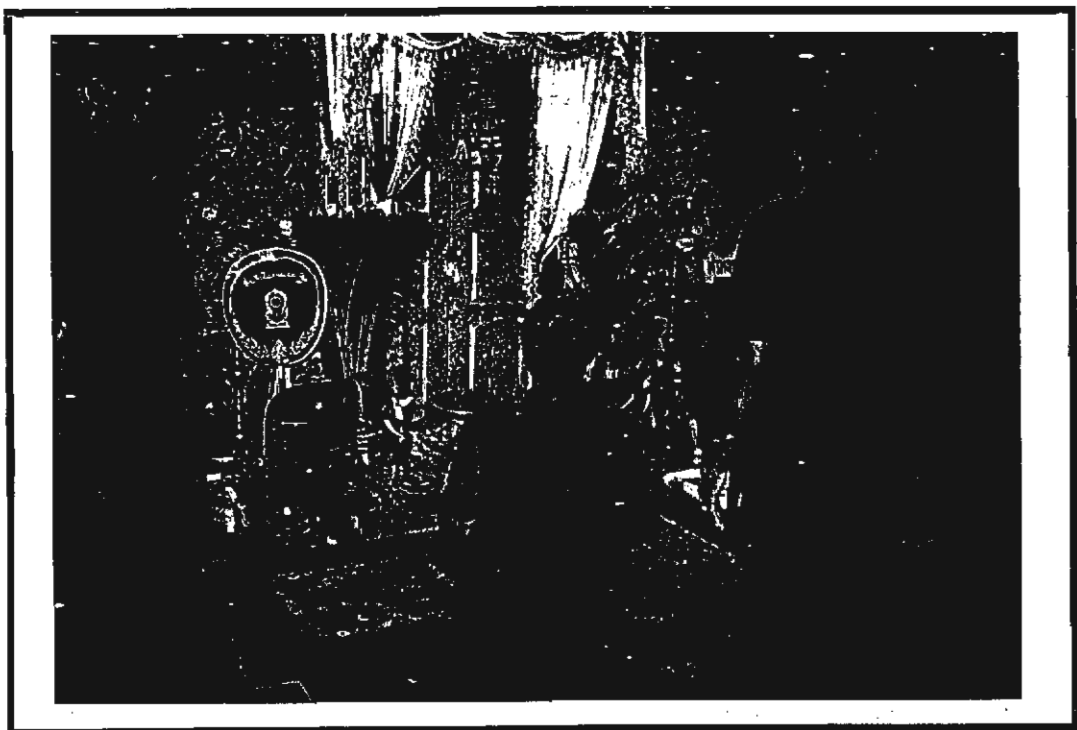
คณะศึกษาข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

คณะศึกษาข้อมูลวัดนางตรา อำเภอท่าศาลา
และพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

คณะศึกษาข้อมูลสถาบันทักษิณคดีศึกษา จังหวัดสงขลา

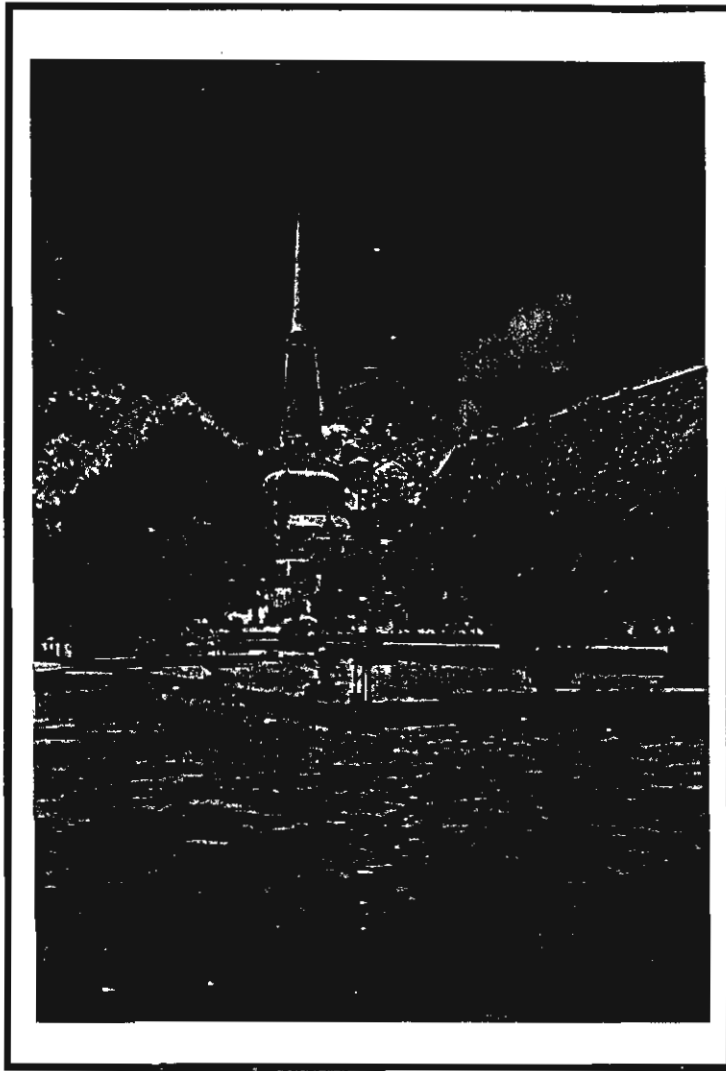
คณะศึกษาข้อมูลวัดท่ากูระ และพื้นที่ต่าง ๆ จังหวัดสงขลา

คณะศึกษาข้อมูลวัดพระนางสร้าง และพื้นที่ต่าง ๆ จังหวัดภูเก็ต

คณะศึกษาข้อมูลวัดพระพุทธสิหิงค์ จังหวัดตรัง

เจดีย์ วัดตะเชียนบางแก้ว
แม่น้ำงเล็ดชาวสร้าง

คณะศึกษาข้อมูลบ้านพระเกิด จังหวัดพัทลุง

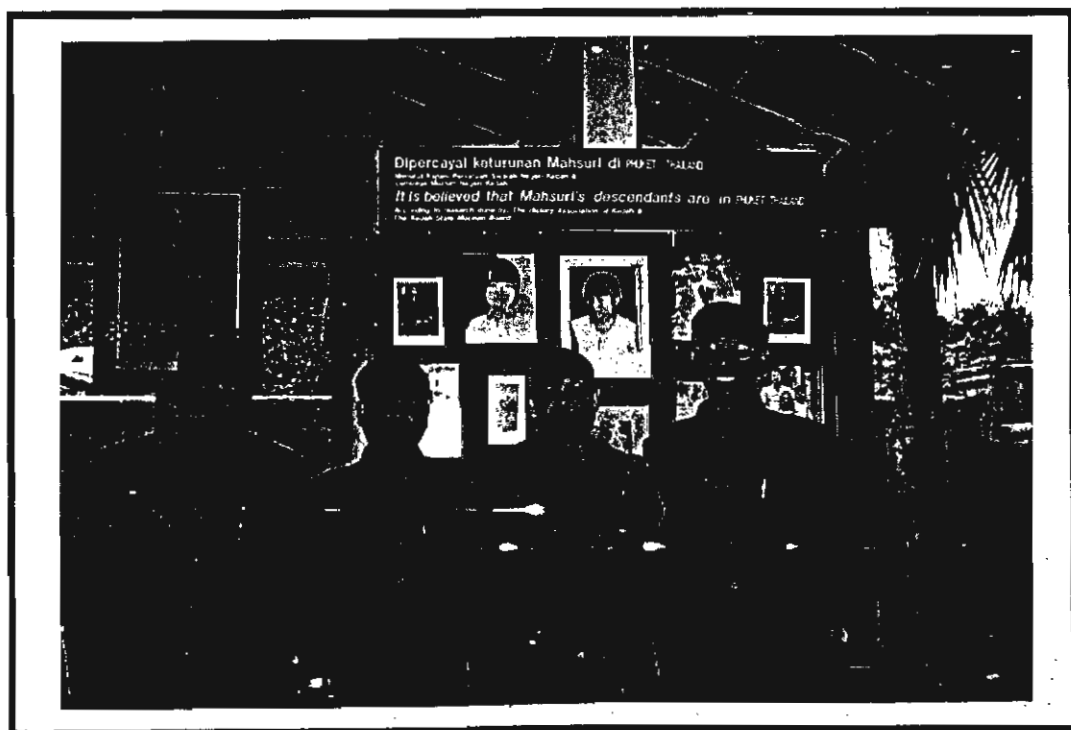
รูปปั้น แม่เจ้าอยู่หัว
(พระนางเลือดขาว)
วัดตะเขียนบางแก้ว
จังหวัดพัทลุง

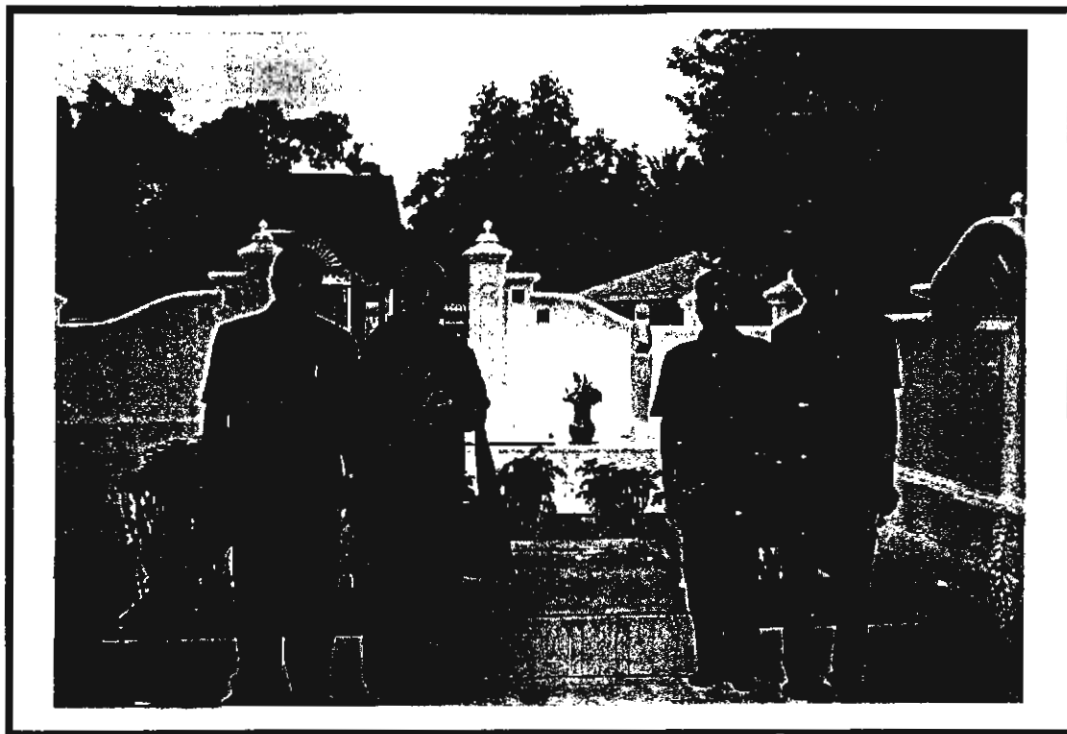
คณะศึกษาข้อมูลวัดตะเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

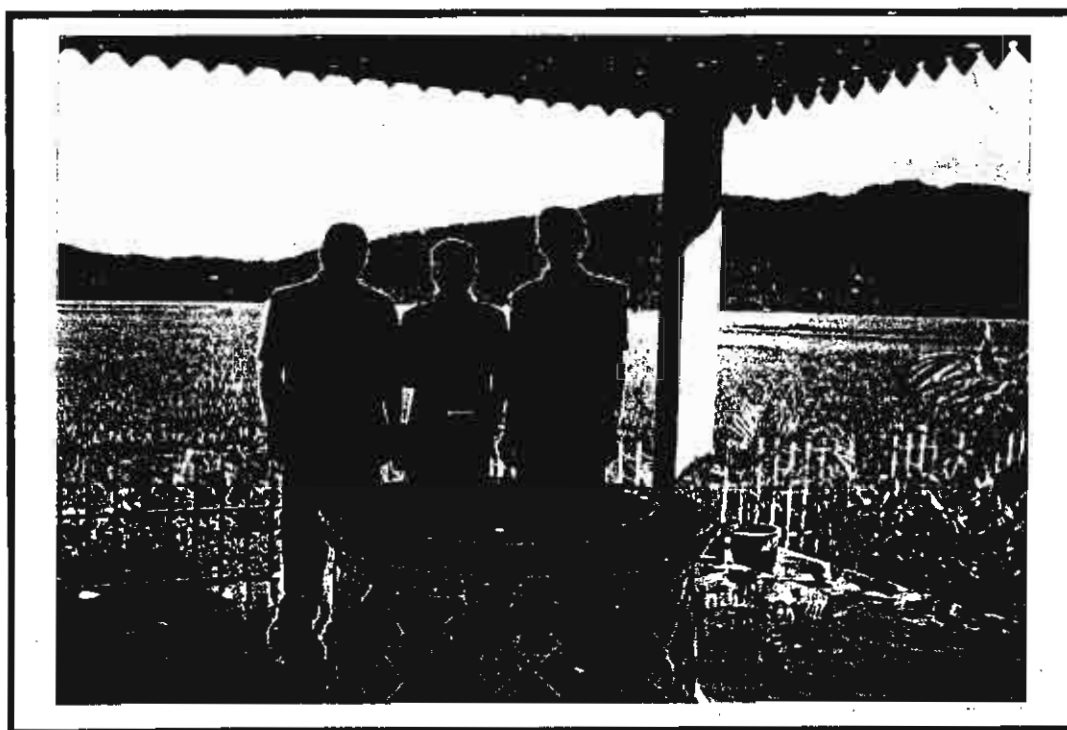
บ้านพระนางมะสุหรี
(พระนางเลือดขาว)
เกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย

ภาพประวัติพระนางมะสุหรี (พระนางเลือดขาว) ,

สุสานพระนางมะสุหรี

บ่อน้ำพระนางมะสุหรี

คุณณรงค์ นุ่นทอง สมาชิกวุฒิสภา (สว.) เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช มาเป็นประธานเปิดเวที
 ประชาคม รับฟังความคิดเห็น ประวัตินแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว)
 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2545 ณ โรงเรียนบ้านน้ำบ่อ

คุณณรงค์ นุ่นทอง (สว.) ดร.เลิศชาย ศิริชัย อาจารย์จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 ศาสตราจารย์ ดร.ปิยวัติน บุญ-หลง ผอ.สกว. ร่วมเสวนาในเวทีประชาคม
 รับร่างวิจัยประวัตินแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว)

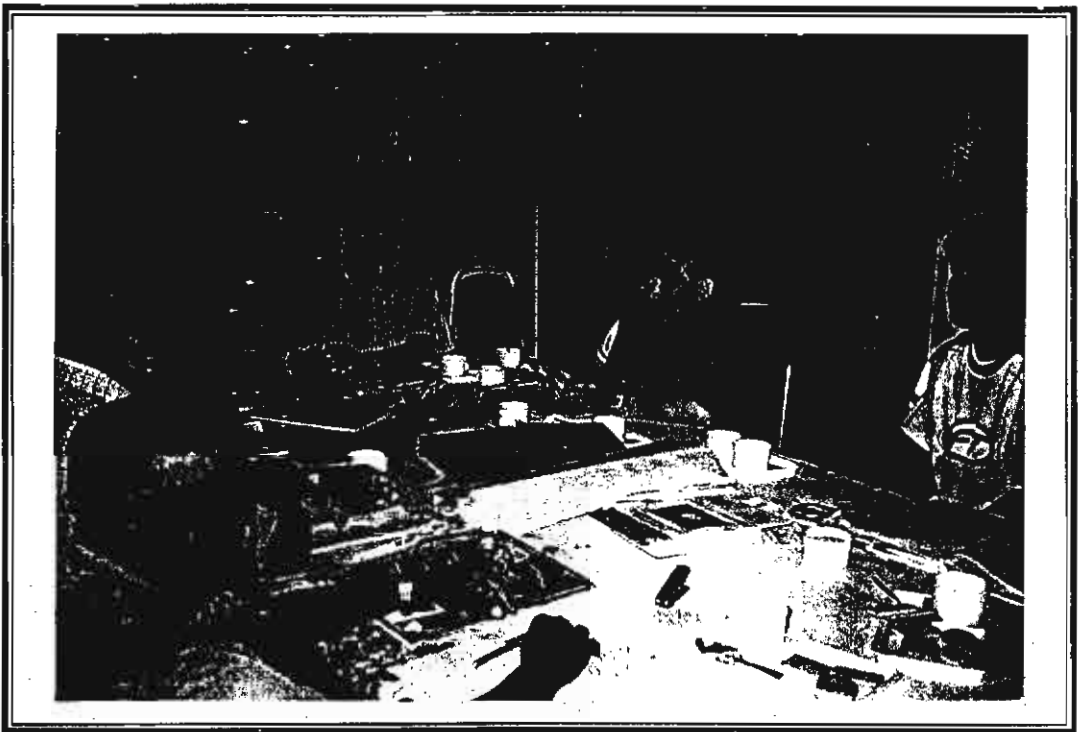
เจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา มาถ่ายทอดสด
การจัดเวทีประชาคม รับร่างงานวิจัย และแสดงความคิดเห็น ฝ่ายรายการวิทยุ

หัวหน้าโครงการวิจัยประวัติแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว)
มอบรูปแม่เจ้าอยู่หัวให้ ผอ. สทว. ในวันจัดเวทีประชาคม

ทำพิธีลงเสาเอกสร้างศาลาประดิษฐาน รูปแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือนขาว)
งบประมาณ 700,000 (เจ็ดแสนบาท) ทอดผ้าป่า 13 เมษายน พ.ศ. 2545 745 กอง

ผู้ประสานงานโครงการวิจัย จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มาร่วมประชุมเพื่อเตรียมงานวิจัย

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) คือใคร ?

คือพระมเหสีเอกของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ 5
(จันทรภาณุ) กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช

ชาติกำเนิดของพระนางเลียดขาว อยู่ที่ใด ?

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) เกิดที่บ้านเก่า
หรือบ้านฉ้อง (บริเวณวัดแม่เจ้าอยู่หัว ปัจจุบัน)

พี่น้องของพระนางเลียดขาวมีใครบ้าง ?

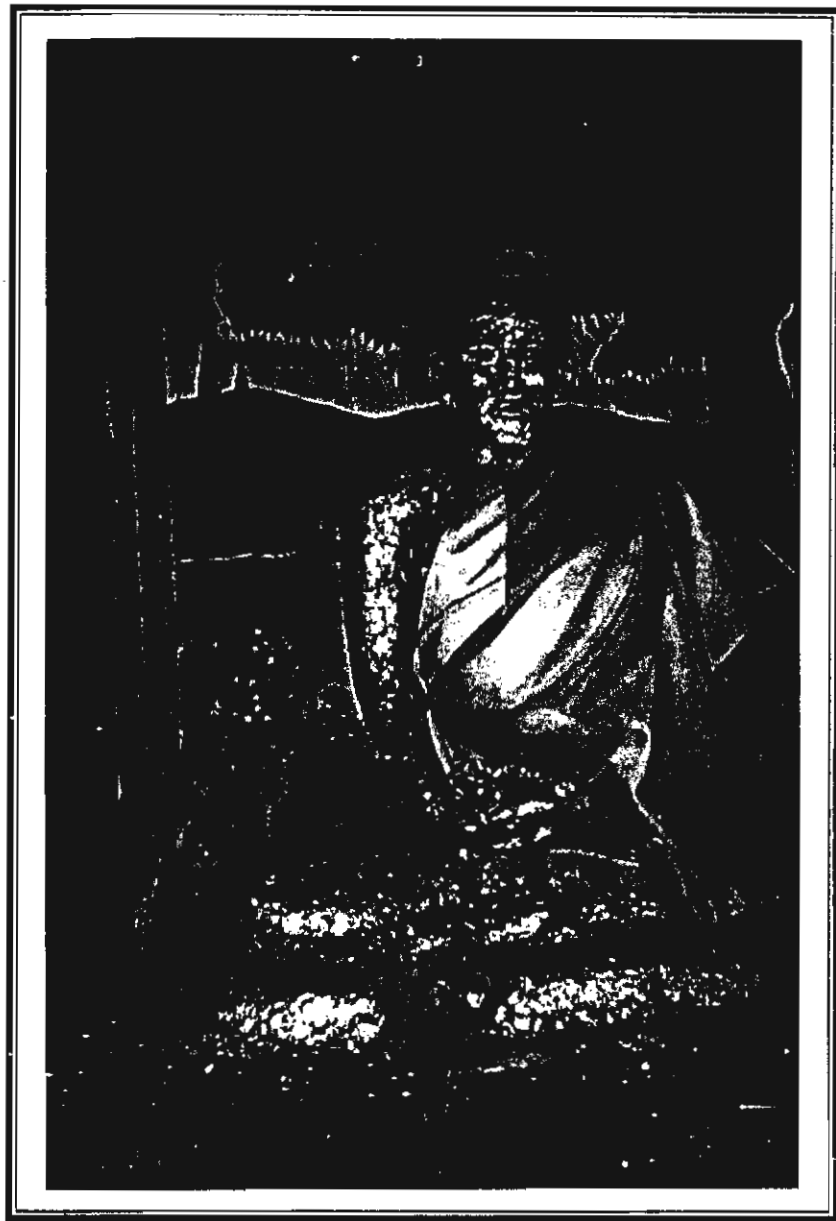
- ทวดโป(ปู่)จี
- พ่อท่านขรัว
- พระนางเลียดขาว

ทวดโปชี

ทวด	หมายถึง	บุคคลที่มีอายุมาก และเป็นที่เคารพของคนทั่วไป
โป	หมายถึง	ปู่ หรือบุคคลที่มีอายุมากในภาษาใต้
ชี	หมายถึง	นักบวช หรือพราหมณ์ ชี ปะขาว

ตามประวัติ ทวดโปชี เป็นพี่ชายของพ่อท่านขรัว และแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) รูปปั้น (องค์กลาง) บันด้วยฝีมือชาวบ้าน นั่งชันเข้าประดิษฐาน ณ วัดพังยอม (วัดหนองหม้อ) ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นที่สักการะของชาวบ้าน โดยเฉพาะศิลปิน (เช่นเดียวกับพ่อท่านขรัว)

พ่อท่านขรัว

ตามประวัติเป็นพี่ชายของแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ถือศีลเป็นชีปะขาว ในตอนต้นและไต่บวชในพระพุทธศาสนาในภายหลัง มีสำนักอยู่ในบริเวณวัดกุฎี ที่ร้างไปแล้วในปัจจุบันอยู่บริเวณโรงเรียนวัดบ่อลือ ตามตำนาน เมื่อแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) เสด็จไปสุโขทัย เพื่อศาสนิกานั้น พ่อท่านขรัวได้ร่วมเดินทางไปกับแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ด้วย

รูปปั้นที่ปรากฏนี้ เดิมทำด้วยหินทรายแดง สร้างมาแต่สมัยโบราณลักษณะเดียว และขนาดเดียวกับรูปแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) เป็นที่สักการะนับถือของชาวบ้าน ต่อมาชำรุด ได้มีการบูรณะใหม่เป็นรูปปั้น ปัจจุบันเป็นฝีมือช่างท้องถิ่น ปัจจุบันประดิษฐาน ณ วัดบ่อลือ ริมถนนนครศรีธรรมราช - อำเภอหัวไทร

พ่อท่านขรัวเป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้าน นักเดินทางโดยเฉพาะคณะหนึ่งตลุง มโนห์รา เพลงบอก ต้องหยุดแสดงคารวะเมื่อเดินทางผ่าน และเริ่มการแสดงต้องกล่าวคำบูชา (กาตครู) ทุกครั้งไป

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

ตามประวัติถือกำเนิด ณ บ้านเก่าหรือบ้านหมิงเป็นบริเวณวัดแม่เจ้าอยู่หัวปัจจุบัน เป็นน้องสาวพ่อท่านขรัว ท่านมีความมั่งคั่งมาก หรือ เบญจกัญญาณี มีเลือดสีขาวมาตั้งแต่กำเนิด เป็นที่รักและศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป ท่านเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต่อมาได้เป็นมเหสีของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช (พระเจ้าสิริราช) ได้สร้างวัดไว้หลายวัด รวมทั้งวัดแม่เจ้าอยู่หัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวัดแรกตามตำนาน

เมื่อแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) ล้นพระชนม์ได้นำพระศพพระนางมาเผาปนกิจ ณ บริเวณวัดบ่อล่อ และนำพระอัฐิอังคารไปประดิษฐานไว้ ณ มณฑปวัดแม่เจ้าอยู่หัว

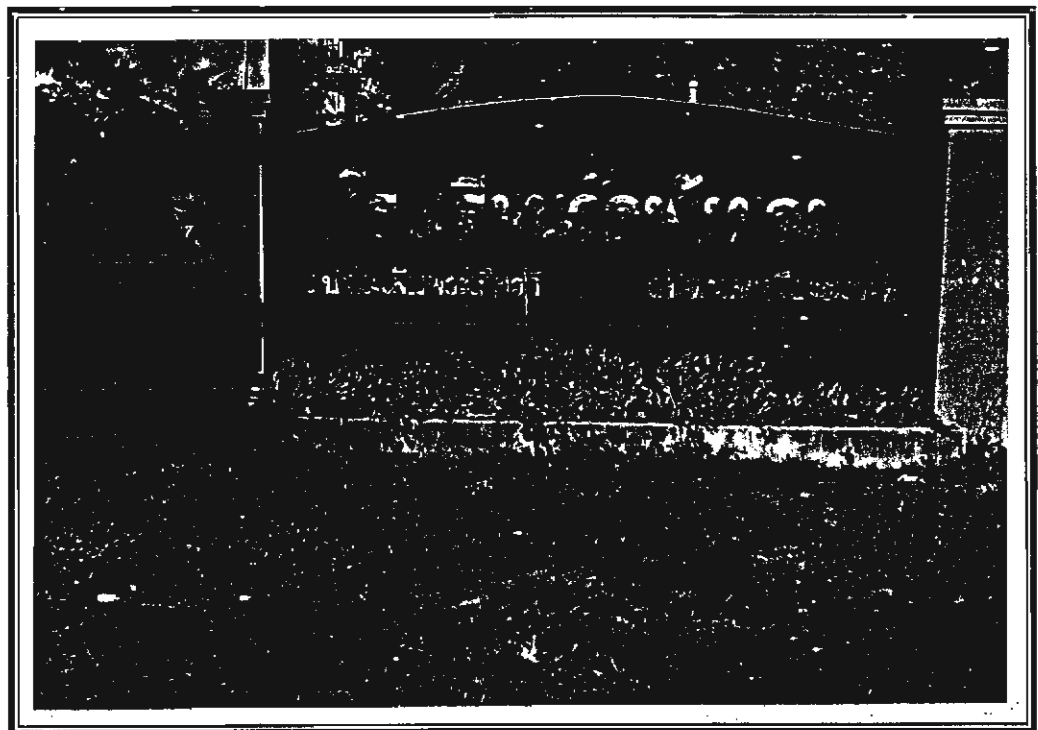
รูปปั้นที่ปรากฏนี้ เดิมทำด้วยหินทรายแดง สร้างมาแต่สมัยโบราณลักษณะเดียวกับรูปปั้นพ่อท่านขรัว ต่อมาชำรุดได้มีการปั้นขึ้นมาใหม่ โดยฝีมือของพระภิกษุในวัด รูปเก่าได้นำไปบรรจุไว้ในพระประธานภายในวัดแม่เจ้าอยู่หัว ประดิษฐาน ณ วัดแม่เจ้าอยู่หัว

ถือกันว่ารูปปั้นแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้านนักเดินทาง เมื่อผ่านหน้าวัดต้องชะลอเรือ และเอาน้ำในคลองหน้าวัดลูบหน้า ลูบหัว จะปลอดภัย บรรเทาความเดือดร้อนได้ และมีการบนบานศาลกล่าวกันมาตลอด เวลาผู้หญิงตั้งท้องต้องไปบอกแม่เจ้าอยู่หัว เวลาเกิดต้องไปบอกแม่เจ้าอยู่หัว ฯลฯ

บ้านสระใคร

ตามตำนานเป็นสถานที่ซึ่งพลายในขบวนเสด็จของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชเกิดตกมันกระทันหัน และหันเหี่ยวพราวดีสี่ข้างพังริมสระใหญ่ ชาวบ้านเรียกว่า บ้านสระข้างใคร ต่อมาเรียกว่าบ้านสระใคร อยู่ในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บ้านพังยอม

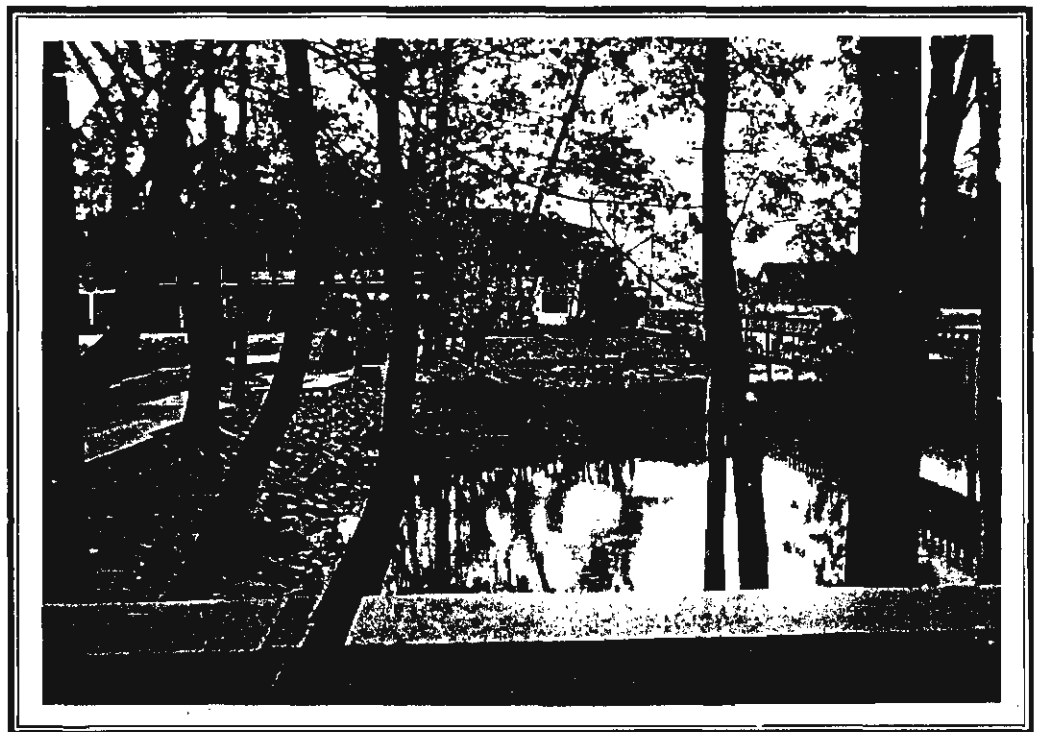
ตามตำนานเชื่อกันว่าเป็นสถานที่ ที่ซึ่งพลายในขบวนเสด็จของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชเกิดตกมันกระทันหัน ซ้ำพังในขบวนยอมให้สมพาสกันที่นี่ ชาวบ้านจึงเรียกว่าบ้านพังยอม อยู่ในเขตตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สวนหลวง

เชื่อกันว่าเป็นวนอุทยานหรือสวนสาธารณะที่พระเจ้าศรีธรรมโคกราชสร้างให้แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) มีพื้นที่กว้างขวาง เรียกว่าบ้านสวนหลวง มีปอขัน สระน้ำโบราณปรากฏอยู่

ปัจจุบันเป็นชื่อเรียกตำบล คือ ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

วัดกุฎี

เป็นสำนักพ่อท่านชรัว พี่ชายแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของวัดบ่อล้อย ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดบ่อล้อย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียรใหญ่ ตามตำนานวัดกุฎีเป็นสถานที่ตั้งบำเพ็ญ กุศลพระศพแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ก่อนจะนำไปฝังในกิจ ณ บริเวณวัดบ่อล้อยปัจจุบัน

วัดแม่เจ้าอยู่หัว

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) ได้สร้างวัดแม่เจ้าอยู่หัวเป็นวัดแรก ถือเป็นบ้านเกิดของพระนาง ตามคำบอกเล่าเป็นวัดของแม่ชีมาก่อน เป็นวัดร้างมาเป็นเวลาหลายปี ได้บูรณะใหม่ ปีพ.ศ. 2510

ตามคำบอกเล่าว่าในวัดแม่เจ้าอยู่หัว มีถ้ำสมบัติมหาศาลมีทั้งเครื่อง ทอง เงิน นาค ของใช้ต่าง ๆ ใครมีงานมาขอหยิบยืมได้ โดยการมาอธิฐาน (ภาต) ว่าจะยืมอะไรบ้าง รุ่งเช้าขึ้นมาของที่จะหยิบยืมจะอยู่ตามที่ขอ ยืมจะปรากฏอยู่

ต่อมาด้วยความอยากได้ของคนยืมแล้ว ไม่ส่งบ้าง สับเปลี่ยนเสียบ้าง ส่งไม่ครบบาง ถ้างดงกล่าว ก็ปิดเสีย

นอกจากนี้ยังมีสระแม่เจ้าอยู่หัว(พระนางเลือดขาว) เป็นสระศักดิ์สิทธิ์ เวลาเจ็บไข้ไม่สบาย เอาน้ำในสระนี้ไปลูบหน้า ลูบศีรษะ (ตบหัว) จะหายมีน้ำตลอดทั้งปี

ชาวบ้านเล่าว่าบางครั้งจะมีกระปุก (ไห) สมบัติขึ้นมาตากแดด มีตะไคร้จับเต็มไปหมดหนา เวลามีคนมาเห็นจะกลิ้งลงสระทันที และยังมีเรื่องมหัศจรรย์อีกหลายเรื่องเกี่ยวกับวัดแม่เจ้าอยู่หัว

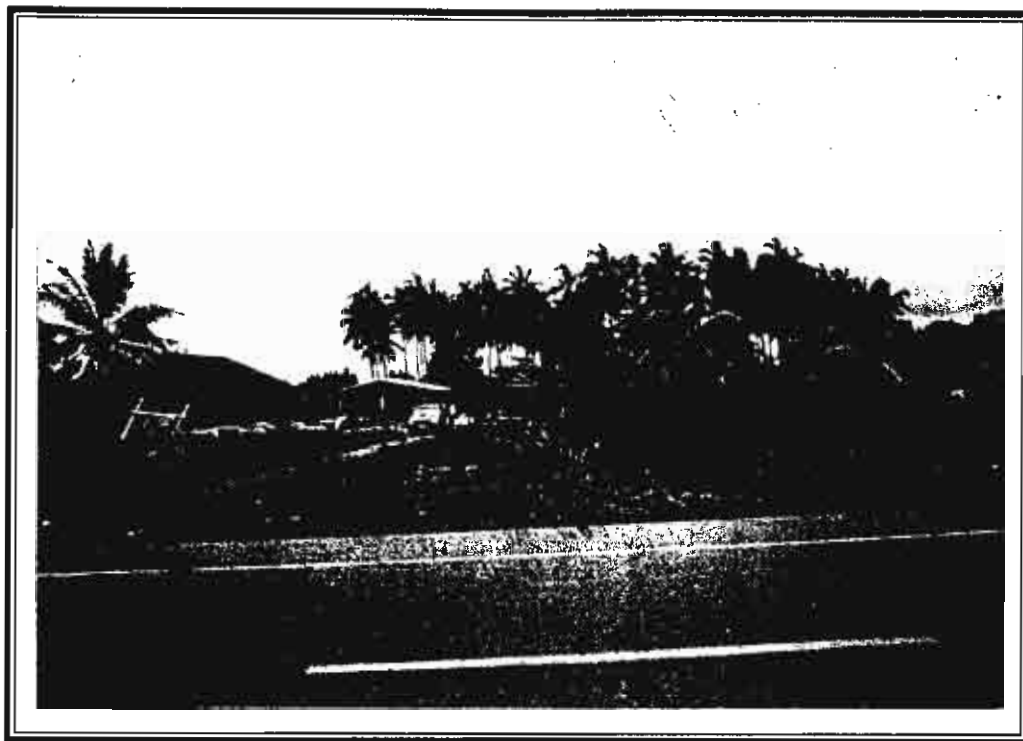
บ้านโนนวัง

เป็นสถานที่ ที่พระเจ้าศรีธรรมโศกราช (พระเจ้าสีหราช) โปรดให้สร้างเป็นที่ประทับของแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว) ประมาณปี พ.ศ. 1790 – 1793 ปัจจุบันเป็น บ้านโนนวัง หมู่ที่ 8 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ประมาณ 625 ไร่ มีคูเมืองกว้างประมาณ 30 เมตร ยาวประมาณ 4,000 เมตร ลึกประมาณ 3 เมตร สันนิษฐานว่าเป็นคูล้อมวังประทับ

พื้นที่ติดกับแม่น้ำปากพนัง ชาวบ้านเรียกขานกันเป็น 3 ส่วนคือ วังนอก วังใน วังใหญ่ ส่วนรอบนอกวังชาวบ้านเรียกขานกันเป็น 2 ส่วนคือ วังน้อย และปากวัง (วังหน้า) บริเวณปากวังเป็นที่จอดเรือนางหงส์ และเรือแม่นางลาย ซึ่งมีคูขุด เป็นคูเรือ เรียกว่า คูแม่นางหงส์ – แม่นางลาย

ปัจจุบันเป็นพื้นที่ชาวบ้านถือครอง มีพื้นที่ว่างอยู่ประมาณ 1 ไร่เศษ ชาวบ้านเรียกว่า บ้านร้าง เล่ากันว่าบ้านโนนวัง มีทหารรักษาวัง 2 นาย คือ ตาขุนทวน และตาขุนวัง (ตาขุนทวนมีชนชั้นทวนกลับขึ้นบน มีหนวดเครายาวถึงหน้าอก มีหน้าตาคมมั่งทึบ (ขลิ้ม) ส่วนตาขุนวังไม่ได้เอื่อยถึง) เคยมีคนพยายามจะถือครองพื้นที่บ้านร้างแต่มีอาภรรณ

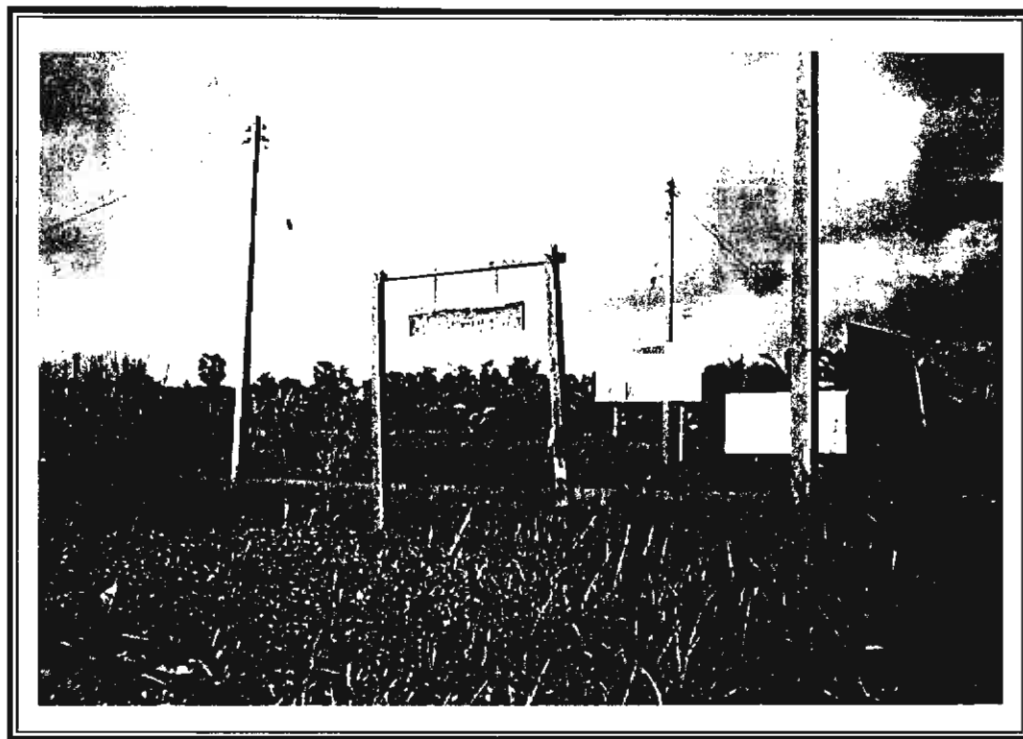
กรมชลประทานได้ขุดลอกคูเมืองบ้านโนนวัง พบสมอเรือโบราณเศษเครื่องถ้วยชาม เชือกขนาดใหญ่ เียนยวง กำไล ฯลฯ

บ้านน้ำโกศ

ตามที่พระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงรับพระโอรสกับแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) ก่อ
 สันพระชนม์ไว้ จึงโปรดให้จัดขบวนพระศพไปยังบ้านเกิดของพระนางโดยทางน้ำเพื่อสะดวกในกา
 เคลื่อนย้าย ตามเส้นทางคลองท่าเรือ ไปออกทะเลที่ปากนคร

ถึงบ้านน้ำโกศ โปรดให้นำพระโกศขึ้นฝั่ง เพื่อโปรดให้จัดขบวนเรือเสียใหม่ต้องเสด็จทางแม่น้ำ
 ปากพนัง ที่นี้จึงเรียกบ้านน้ำโกศ ถึงปัจจุบัน

บ้านขนานนาค

สถานที่จัดเตรียมขบวนเรือพระศพ เป็นที่ให้จัดเตรียมเรือนาคราชสองลำ เพื่อขนานเรือพระศ
ของแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) ซึ่งมีเรือพระศพชื่อเรือ แม่นางหงส์อยู่ตรงกลางขบวน มีเรือแม่นา
ลายเป็นเรือตาม มีเรือนาคราชสองลำขนานเรือพระศพ ที่จัดเตรียมไว้เรียกบ้านนี้ว่า "บ้านขนานนาค"

บ้านท่าใหญ่

สถานที่หยุดพักขบวนพระศพแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว) เพื่อจัดหาอาหาร ทหารได้จัดหาอาหารด้วยกระทะขนาดใหญ่ที่วัดเตรียมไว้ ชาวบ้านเห็นเป็นของแปลก คือกระทะใบใหญ่หุงข้าว เพราะขบวนเสด็จมีคนมาก จึงเรียกพื้นที่นี้ว่าบ้านท่าใหญ่ (ชาวบ้านภาคใต้เรียก กระทะ ว่า ท่า)

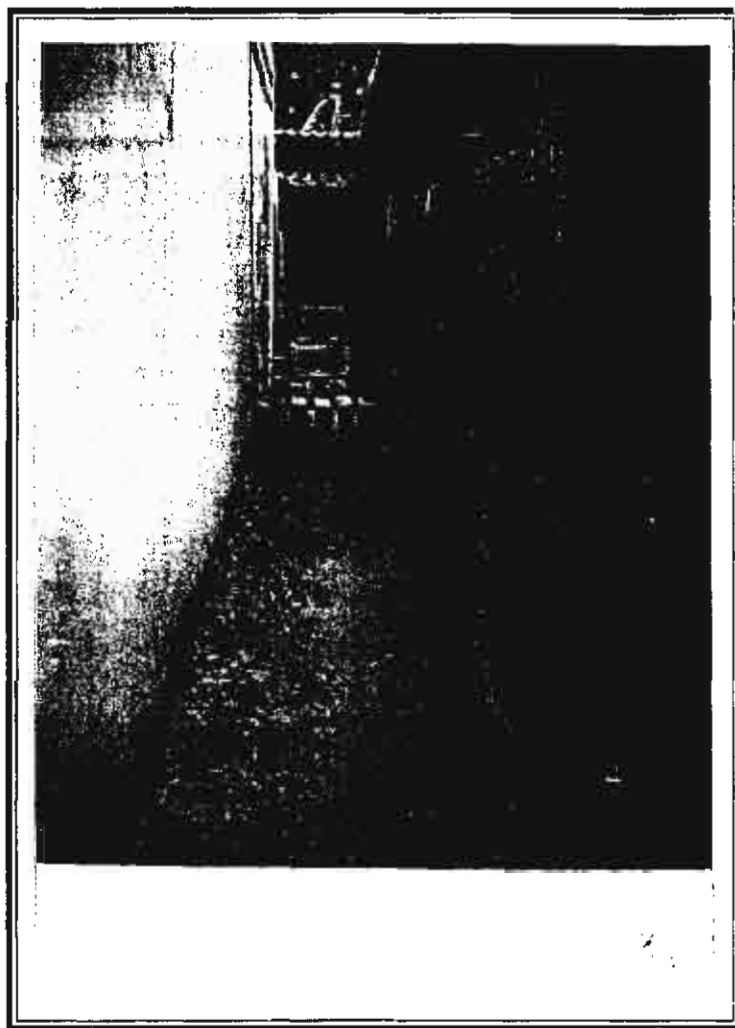
บ้านท่าศพ

เป็นสถานที่นำพระศพแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว) ขึ้นจากแม่น้ำปากพนัง เพื่อเสด็จทางบก โดยจัดเตรียมเกวียนไว้จำนวน 47 เล่ม เพื่อเดินทางต่อไปยังสำนักพ่от่านขวัญ ชาวบ้านจึงเรียกสถานที่นี้ว่า "บ้านท่าศพ"

ทางขรัว

เป็นเส้นทางขบวนแห่พระศพแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว) จากท่าศพโดยทางเกวียน 47 เล่ เกวียน ซึ่งมีพระเจ้าศรีธรรมโคกราช และพ่อท่านขรัวเป็นผู้นำขบวนพระศพตามเส้นทางที่พ่อท่านขรัว แนะนำ ซึ่งพ่อท่านขรัวให้ชาวบ้านเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว เพื่อความสะดวก ชาวบ้านจึงเรียกทางดังกล่าวว่าทางขรัว หรือย่นตาขรัว กว้าง 10 เมตร ยาว 4 กิโลเมตร ก่อนถึงสำนักพ่อท่านขรัว มีแม่น้ำขวางอยู่จึงให้สร้างสะพาน ชาวบ้านนิยมเรียกคลองดังกล่าวว่า "คลองขวาง" จนถึงปัจจุบัน

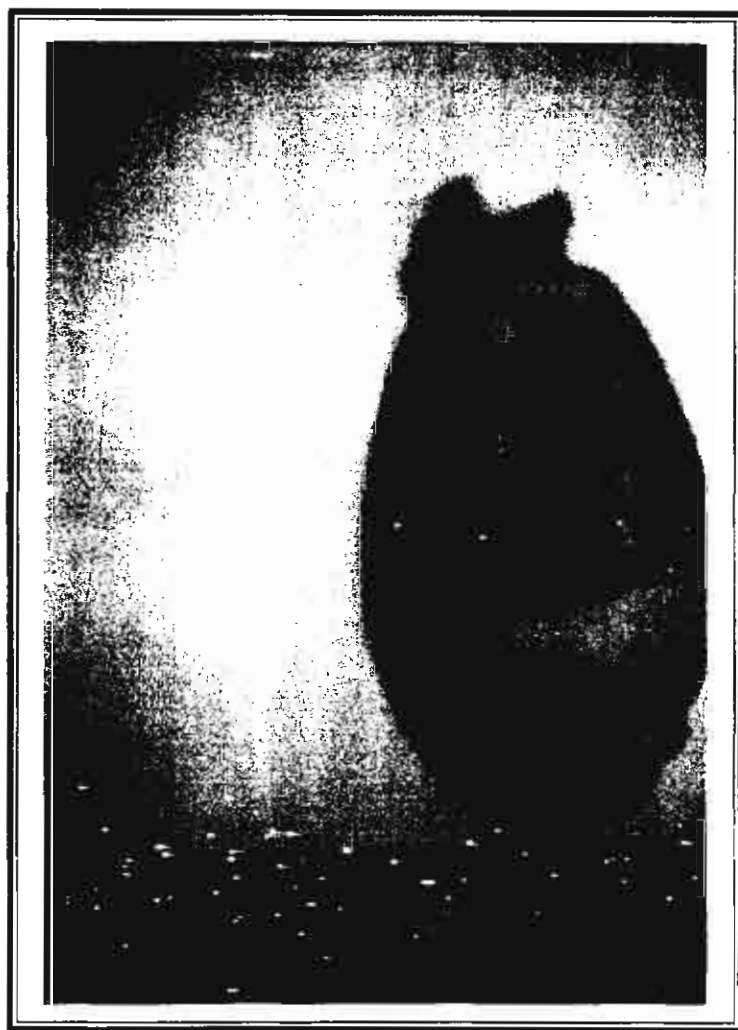
บ้านป้อลื้อ

เป็นบ่อน้ำที่พระเจ้าศรีธรรมโศกราช (พระเจ้าสีหราช) โปรดให้ขุดเพื่อหาน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคของไพร่พล ในระหว่างการจัดบำเพ็ญกุศลพระศพของแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว) การขุดบ่อมีปัญหา เพราะเป็นดินทรายเมื่อขุดแล้วทรายจะกลบทับใช้การไม่ได้ พระเจ้าศรีธรรมโศกราช และพ่อตาขรัวโปรดให้ใช้ล้อเกวียนจำนวนหลายล้อมาซ้อนทับทำเป็นขอบบ่อ และใช้การได้ในที่สุด จึงเรียกกันต่อมาว่า "บ่อลื้อ" หมายถึงบ่อที่ทำด้วยล้อเกวียน

ชาวบ้านบอกว่า สภาพเดิมข้างล่างยังมีร่องรอยของล้อเกวียนปรากฏอยู่ ต่อมาได้บูรณะด้วยอิฐจากเจดีย์วัดนางทองจันทร์ ข้างบนเป็นกรอบไม้ตะเคียน ปัจจุบันถูกถมแล้วทำเป็นบ่อซีเมนต์

จากจุดนี้เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางขรัว ไปสิ้นสุดที่ท่าศพริมแม่น้ำปากพนัง เชื่อว่าบริเวณใกล้เคียงกับบ่อน้ำนี้ จะเป็นที่ฌาปนกิจพระศพแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดชาว)

ปัจจุบันบ่อน้ำนี้อยู่ในเขตที่ดินวัดป้อลื้อและให้ชาวบ้านเช่าอยู่อาศัยติดถนนสายป้อลื้อ – เขียวใหญ่ หมู่ที่ 4 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กระปุกโบราณ

กระปุกที่ขุดพบในฐานเจดีย์ แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) พบเมื่อ พ.ศ. 2518 เป็นดินเผาเคลือบน้ำยาสีน้ำตาล ข้างในบรรจุธัญอายุประมาณ 700 – 1,000 ปี

สำนักงานโบราณคดี เขต 11 นครศรีธรรมราช เป็นผู้ตรวจสอบ

พระพุทธรูปในฐานเจดีย์ แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

เป็นพระพุทธรูปโบราณ ชุดพบเมื่อปี พ.ศ. 2518 จำนวนหลายองค์ มีเนื้อทองคำ เงิน นาค
สัมฤทธิ์ ชิน อายุประมาณ 700 – 1,000 ปี ฝีมือช่างท้องถิ่น

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

เป็นรูปปั้นถือดอกบัวเอกลักษณ์ของแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว) ถือกันว่าเป็นนักบุญดอกบัว
สำหรับนำไปบูชาพระที่วัด

ประดิษฐานอยู่ ณ วัดตะเขียนบางแก้ว อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ตามตำนานเป็นผู้สร้างวัด
ตะเขียนบางแก้ว และสร้างเจดีย์ตะเขียนบางแก้ว

แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลือดขาว)

เป็นรูปปั้นหินทรายแดง ทรงเครื่องประทับพื้น ประดิษฐาน ณ วัดถ้ำพระพุทธ ตำบลหนองบัว อำเภอร้อยภู จังหวัดตรัง พระนางได้นำผู้คน ท้าภัยสิน จากจังหวัดตรัง เพื่อร่วมสร้างพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช ท้าภัยสินส่วนที่เหลือจากการนำไปสร้างพระธาตุ ได้นำไปซ่อนไว้ในถ้ำ เพื่ออุทิศแก่พุทธศาสนา แล้วสร้างเป็นวัด โปรดให้ไพร่พลบวช 6 คน เป็นพระภิกษุอยู่ประจำวัดนี้ คือวัดถ้ำพระพุทธในปัจจุบัน

กิจกรรม
เกิดขึ้นขณะวิจัย

โครงการวิจัย
ประวัติแม่เจ้าอยู่หัว

แม่เจ้าอยู่หัว
(พระนางเจ้าอุบลราชธานี)

แม่เจ้าอยู่หัว ๓.แม่เจ้าอยู่หัว ๑.เชยรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

กำหนดการ

วันศุกร์ที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2545 ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6

เวลา 19.30 น.	พระธรรมเทศนาโดย พระอธิการสามิตร สามิตโต เจ้าคณะตำบลนาเกาะชะ
เวลา 20.30 น.	สมโภชองค์ผ้าป่า
เวลา 21.00 น.	เชิญชมกิจกรรมค่านับเงิน การแสดงต่าง ๆ

วันเสาร์ที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2545 ขึ้น 2 ค่ำ เดือน 6

เวลา 09.00 น.	องค์ผ้าป่าจากจุดต่าง ๆ เคลื่อนเข้าสู่วัด
เวลา 10.00 น.	แจกผู้มีเกียรติพบปะผู้ร่วมงาน
เวลา 11.00 น.	ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ผู้ร่วมงานร่วมรับประทานอาหาร
เวลา 12.30 น.	พระธรรมเทศนา
เวลา 13.00 น.	ถวายองค์ผ้าป่า มอบเหรียญที่ระลึก และประวัติแม่เจ้าอยู่หัว
เวลา 14.00 น.	ทรงนำผู้สูงอายุ รับพร

เสร็จพิธี

คณะกรรมการฝ่ายบรรพชิต

พระครูวิเชียรปทุมรัตน์	เจ้าคณะอำเภอเชียรใหญ่
พระมหาบุญญิตี ฐมฺสาโร	เจ้าคณะตำบลแม่เจ้าอยู่หัว
พระครูสังฆรักษ์วิโรจน์ นันทิสโร	เจ้าอาวาสวัดเทพรักษ์
พระครูปลัดสุทธิ ปณฺจโกโต	เจ้าอาวาสวัดคอนรักษา
พระถาวร จินตมโย	รักษาการเจ้าอาวาสวัดแม่เจ้าอยู่หัว

คณะกรรมการอุปถัมภ์

- คุณณรงค์ นุ่นทอง	สมาชิกวุฒิสภา
- ดร.อภิชาติ การิกาญจน์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช
- คุณสวัสดิ์ แก้วทอง	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
- รศ.ดร.สีปพงศ์ ธรรมชาติ	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- ดร.เลิศชาย ศิริชัย	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- ดร.ณรงค์ บุญสวขวัณ	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- คุณธวัชชัย	แสงประทุม	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- คุณพงษ์เทพ	จิรสุขประเสริฐ	นายอำเภอเขียร์ใหญ่
- คุณถาวร	คงแก้ว	ปลัดอาวุโส อำเภอเขียร์ใหญ่
- คุณสัมพันธ์	นวลปั้น	ศึกษาธิการ อำเภอเขียร์ใหญ่
- คุณวิชาญ	คงจันทร์	นายกสมาคมนักเรียนลุ่มน้ำปากพนัง
- ว่าที่ร้อยตรี บุญไทย	เรืองศรี	พัฒนาการอำเภอเขียร์ใหญ่
- คุณประโยชน์	เรืองโรจน์	สถาบันทักษิณคดีศึกษา
- คุณกัม	ภมเมธาวี	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- คุณมานะ	ช่วยชู	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- คุณธนิต	สมพงศ์	อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- คุณเอื้ออง	ทองเกลี้ยง	อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านน้ำบ่อ
- คุณกำดวน	ศรีไสยเพชร	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อล่อ
- คุณสมยศ	ชูโสม	กำนันตำบลแม่เจ้าอยู่หัว
- คุณลำรวล	เมืองจีน	กรรมการบริหาร อบต.แม่เจ้าอยู่หัว
- คุณดวงแข	สุวรรณ	อาจารย์โรงเรียนเขียร์ใหญ่
- คุณประพันธ์	สุวรรณ	ราษฎรสาธารณะ
- คุณจิระพร	ขุทรานนท์	หัวหน้าสถานีอนามัย ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว
- คุณอารีย์	ไพรัตน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้าน
- คุณสายชล	ปานแก้ว	เลขาประชาคม หมู่บ้าน
- คุณวชิรา	ชุตติกชุนพงศ์	เจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดนครศรีธรรมราช
- คุณมนต์ชัย	เจ๊ะสมาน	ประธานสภาวัฒนธรรม อำเภอเขียร์ใหญ่

คณะกรรมการอำนวยการ

- นายชลอ	เอี่ยมสุทธิ	- พระมหาปัญญาธิ	หม่อมสารโร
- นายไฉ	ชุมเทพ	- นายจำเริญ	ทองเกลี้ยง
- นายศรีภพ	สุวรรณ	- นายเฉลิมชัย	สุวรรณวิหค
- นางฉวีวรรณ	สุวรรณวิหค	- นายธัญญา	บุญช่วย
- นางสาวเงินทอง	บรรจงเมือง	- นายไชยวุฒิ	แก้วเนิน
- นายธวัช	ทวีชนม์	- นายสมพงศ์	จงไกรจักร

เชิญร่วมทอดผ้าป่าสามัคคี 745 กอง

เพื่อสมทบทุนในการก่อสร้างศาลาประดิษฐาน
และสร้างรูปแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว)

วันที่ 13 เมษายน 2545

ณ วัดแม่เจ้าอยู่หัว ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัดแม่เจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวัดที่เก่าแก่มียาวโดยประมาณ 770 ปีเศษ เป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมใจของชุมชนมาโดยตลอด จากการที่สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้เสด็จเยี่ยมราษฎร ณ ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง เมื่อปี พ.ศ. 2537 ได้ตรัสถามผู้ที่เข้าเฝ้าว่า "ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว มีความเป็นมาอย่างไร ทำไมถึงได้ชื่อว่า แม่เจ้าอยู่หัว" ราษฎรไม่สามารถตอบได้

ด้วยเหตุผลและประการสำคัญเหล่านี้บุคคลกลุ่มหนึ่งนำโดย นายชลอ เอี่ยมสุทธิ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ชื่อว่า ทีมงานวิจัย ได้จัดทำโครงการดำเนินการค้นคว้าศึกษาประวัติความเป็นมาของตำบล และประวัติแม่เจ้าอยู่หัวขึ้นโดยได้รับงบประมาณจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขณะนี้การดำเนินการได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

ผลจากการวิจัยสืบทราบได้ว่า "แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) เป็นบุตรของคหบดีของตำบล เป็นมเหสีของพระเจ้าศรีธรรมโศกราชที่ 5 (จันทรภาณุ) กษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราช พระนางมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้บูรณปฏิสังขรณ์ และสร้างวัดในหัวเมือง 12 นครไว้เป็นจำนวนมากโดยสร้างวัด "แม่เจ้าอยู่หัว" เป็นวัดแรกเมื่อปี พ.ศ. 1775

ที่วัดแม่เจ้าอยู่หัวมีรูปปั้น แม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ประดิษฐานอยู่ คณะกรรมการหลายฝ่ายได้ประชุมปรึกษาพิจารณาเห็นว่า รูปปั้นและศาลายังไม่เหมาะสมกับคุณงามความดี และพระนางเคยเป็นถึงมเหสีของกษัตริย์ ในการนี้คณะกรรมการมีมติให้ดำเนินการจัดหางบประมาณ 700,000 บาทโดยมีวัตถุประสงค์สมทบทุนก่อสร้างมณฑป และรูปปั้นใหม่ พร้อมภูมิทัศน์รอบบริเวณที่วัดแม่เจ้าอยู่หัว โดยการทอดผ้าป่าสามัคคี 745 กอง ในวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2545 ณ วัดแม่เจ้าอยู่หัว

ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย บุญบารมีพระแม่เจ้าอยู่หัว (พระนางเลียดขาว) ได้เป็นพลังเสริมส่งท่าน และครอบครัวให้ประสบแต่สิ่งที่ดี ๆ ตลอดไป จนกระทั่งพ้นจากทุกข์ประสบสุขเกษมสันต์สืบกาลนาน

ส.ก.ส. ๒๕๔๕

ขอประมุขแม่อยู่หัวเจ้า

ขอด้วยคัมภีร์ คัมภีร์วิญ วัณปิใหม่

ให้ลูกหลาน เหลนโหล่น ได้ปลอดภัย

คิดสิ่งใด สมหวังตั้งปณิธาน

ขอ เอี่ยมสุทธิ